

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ณัฐพล พันธ์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พฤษภาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ฌัฐพล พัทธนี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ)

..... กรรมการ
(ดร.สถาพร พงษ์ชาติกุล)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 30 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา การแนะนำ ที่ถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ ซึ่งเป็นประธานการควบคุมงานนิพนธ์ และ ดร.สถาพร พุทธิภูมิกุล กรรมการสอบงานนิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ นางปาริชาติ โอสภ สศึกษานิตศก์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ดร.ชานันท์ ประภา ผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม และนางยุพาสินี วันชูเสริม รองผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือในการวิจัย ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ทำให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน และคณะครูในสหวิทยาเขตวังบูรพาทุกท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

คุณค่าและประโยชน์จากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ณัฐพล พันธ์

57920476: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ/ ผู้บริหารสถานศึกษา/ สหวิทยาเขตวังบูรพา/

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ฉัฐพล พชนี: ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 (INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN WANGBURAPHA CLUSTER, SAKAEO PROVINCE UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภารดี อนันต์นาวิ, กศ.ด. 110 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสพการณ์ทำงานของครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 191 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการประมาณค่า 5 จำนวน 44 ข้อ ระดับมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .65-.91 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสพการณ์ทำงานของครู โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

57920476: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL LEADERSHIP/ SCHOOL ADMINISTRATORS/
WANGBURAPHA CLUSTER/ THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 7

NATTAPOL PATCHANEE: INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN WANGBURAPHA CLUSTER, SAKAE0 PROVINCE UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 7. ADVISOR: PARADEE
ANANTANAWEE, Ed.D. 110 P. 2018.

This research aimed to study and compare the instructional leadership of school administrators in Wangburapha School Cluster, Sakae0 Province under The Secondary Educational Service Area Office 7 as classified by school size and work experience. The samples were 191 teachers in the secondary schools in Wangburapha School Cluster, Sakae0 Province under The Secondary Educational Service Area Office 7. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire. The discrimination power was between .65-.91 and the coefficient reliability was .99. The statistics used for the data analysis were mean ($\bar{X}$), standard deviation (SD), one way ANOVA and Scheffe's method.

The findings were as follows;

1. The Instructional leadership of school administrators in Wangburapha School Cluster, Sakae0 Province under The Secondary Educational Service Area Office 7 in overall and each aspects were rated at a high level.

2. The Instructional leadership of school administrators in Wangburapha School Cluster, Sakae0 Province under The Secondary Educational Service Area Office 7, as classified by school size and teaching experience in overall were significant difference at the .05 level, however when except as classified by work experience there was not statically significant difference.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
สภาพทั่วไปของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.....	9
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	15
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	29
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	100
ภาคผนวก ค.....	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	40
2	จำนวน และค่าร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู.....	46
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน.....	46
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	48
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	49
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	50
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร โดยรวมและรายข้อ.....	51
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
<p>9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยรวมและรายชื่อ.....</p>	53
<p>10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน อย่างใกล้ชิด โดยรวมและรายชื่อ.....</p>	54
<p>11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู โดยรวมและรายชื่อ.....</p>	55
<p>12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมและรายชื่อ.....</p>	56
<p>13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการ โดยรวมและรายชื่อ.....</p>	57
<p>14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่อ.....</p>	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	59
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	59
16	61
การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	61
17	64
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม.....	64
18	64
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน.....	64
19	65
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต วังบูรพา สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน.....	65
20	65
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู.....	65
21	66
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน.....	68
23	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.....	109

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กล่าวถึง การปฏิรูปการศึกษาและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา แห่งชาติโดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการพัฒนา หลักสูตรและการจัดสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริงมาตรา 39 กล่าวถึง หลักการบริหารการศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน ที่ใกล้ชิดกับครู และผู้เรียนมากที่สุดผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์คุณธรรม จริยธรรมมีทักษะในการบริหารแล้วจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ, 2553, หน้า 13) การจัดการเรียนการสอนจะต้องจัดอย่างหลากหลาย ครอบคลุม เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้ทั่วถึงอย่างกว้างขวาง มีรูปแบบที่หลากหลาย (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2547, หน้า 10) องค์การทางการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพ เพื่อสร้าง องค์ความรู้ให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้โดยปฏิสัมพันธ์จาก กระบวนการเรียนรู้ และประยุกต์สู่การนำไปใช้ได้จริง ดังจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาผู้บริหาร และครูผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อการให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการเป็นลำดับแรกมาตรฐาน และคุณภาพของการบริหารสถานศึกษาจะพิจารณาผลงานด้านวิชาการ เป็นลำดับแรก เนื่องจก การดำเนินงานวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนการที่จะทำให้โรงเรียน มีคุณภาพต้องอาศัยการบริหารงานวิชาการที่เด่นชัดจากความสำเร็จของงานวิชาการที่กล่าวมา ทำให้เห็นได้ว่า การบริหารที่มีคุณภาพ จะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ จึงถือได้ว่ามีความสำคัญ สูงสุดต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน (บุญทิพย์ สุริยวงศ์, 2554, หน้า 65)

ผู้บริหารสถานศึกษาคนเดียวไม่สามารถดำเนินการทุกอย่างได้ จะต้องอาศัยผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายการที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือนั้นจะต้องแสดงบทบาท และพฤติกรรมที่ เหมาะสม คือ

มีภาวะผู้นำทางวิชาการในการรวมพลังครู เพื่อดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโรงเรียน โดยผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครูกระตุ้นครูให้แนะนำครู และประสานงานให้ครูร่วมมือกันด้วยเทคนิควิธีที่มีคุณภาพจึงจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังที่ วาสไสล์ และรัสมเลอ์ (Vasile & Rachmeler, 2004, p. 60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้ของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการทางการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้การอ่าน เพื่อความคิดริเริ่มในรัฐอะลาบามา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนการเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่จะทำให้เกิดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ “โรงเรียนที่ได้ชื่อว่ามีประสิทธิภาพ” หรือ “โรงเรียนคุณภาพ” ซึ่งสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งปัจจัยเด่นชัดที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเหล่านี้ก็คือการมีผู้นำทางวิชาการหรือภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอน ต้องมีความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการสูง จึงจะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต้อง มีหน้าที่ ดังนี้ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน (Framing school goals) การจัดการด้านการเรียนการสอน (Managing the instructional program) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (Promote school climate) (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 221-224)

สถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีลักษณะแตกต่างกันไป บางโรงเรียนอยู่ติดขอบชายแดน ห่างไกลตัวเมือง มีอุปสรรคเรื่องการพัฒนาการศึกษา ซึ่งผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียน (O-NET) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียน ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชา แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ที่จะทำให้อาคารเรียนพัฒนาได้ตามมาตรฐาน จากการที่ได้สังเกตพฤติกรรมกรรมการบริหาร และจากการตรวจสอบข้อมูลจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว ยังขาดการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7, 2559)

จากสภาพ และปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู

คำถามในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู แตกต่างกันหรือไม่

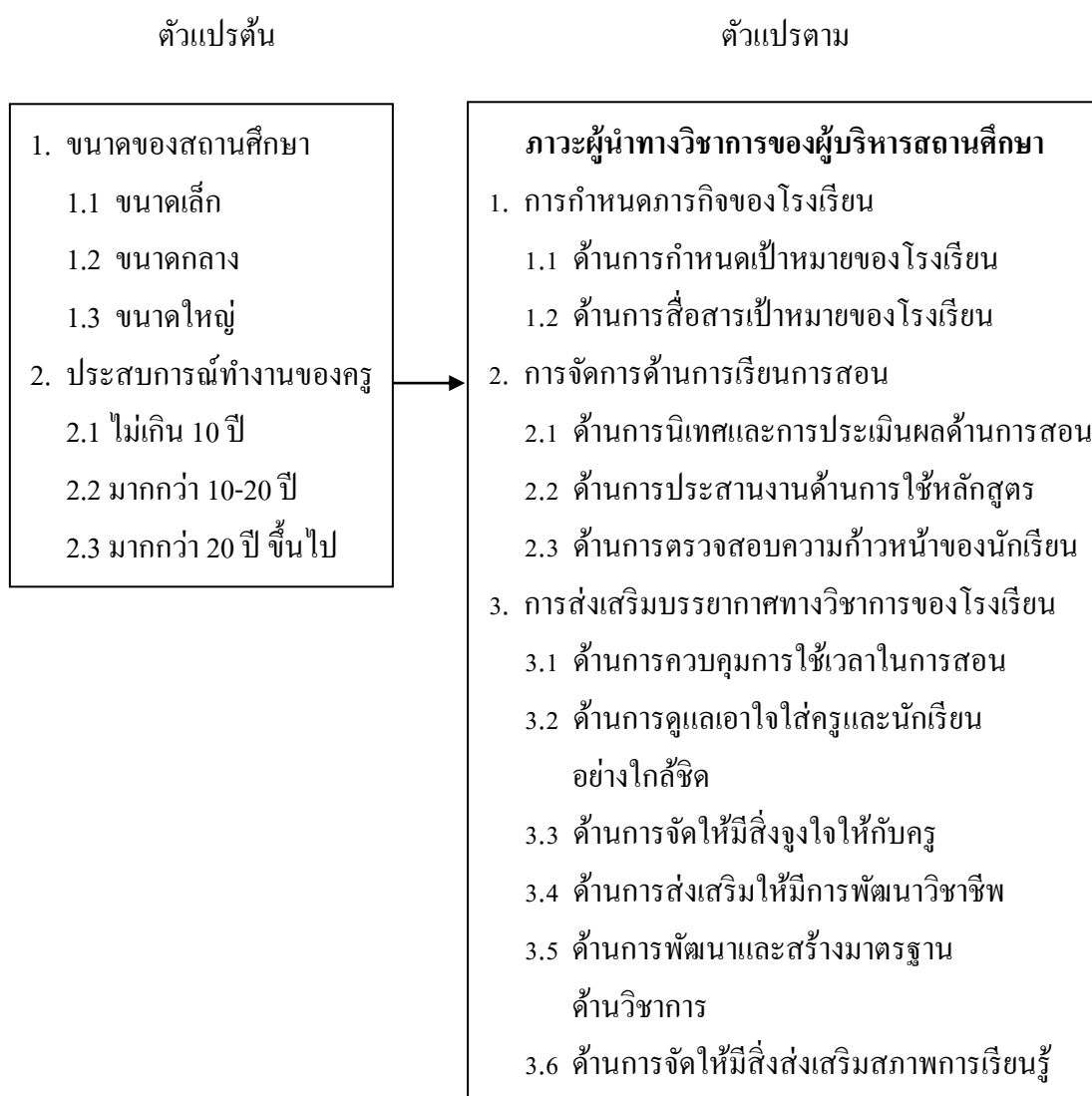
สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา
และประสบการณ์ทำงานของครูแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยา
เขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ใช้แนวคิดของ ฮอลลิงเจอร์ และ
เมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 221-224) ซึ่งได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน ดังนี้ 1) การกำหนดภารกิจของ
โรงเรียน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
2) การจัดการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน
ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ โดยศึกษาและเปรียบเทียบตาม ขนาดของสถานศึกษา และ ประสิทธิภาพการทำงานของครู ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มี 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน ดังนี้ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนา และสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ โดยศึกษาเปรียบเทียบตามตัวแปร ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำนวน 380 คน ปีการศึกษา 2559

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 191 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ขนาดของสถานศึกษา

3.1.1.1 ขนาดเล็ก

3.1.1.2 ขนาดกลาง

3.1.1.3 ขนาดใหญ่

3.1.2 ประสบการณ์ทำงานของครู

3.1.2.1 ไม่เกิน 10 ปี

3.1.2.2 มากกว่า 10-20 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย

- 3.2.1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน
  - 3.2.1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
  - 3.2.1.2 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
- 3.2.2 การจัดการด้านการเรียนการสอน
  - 3.2.2.1 ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน
  - 3.2.2.2 ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร
  - 3.2.2.3 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- 3.2.3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน
  - 3.2.3.1 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน
  - 3.2.3.2 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด
  - 3.2.3.3 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู
  - 3.2.3.4 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ
  - 3.2.3.5 ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ
  - 3.2.3.6 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการหมายถึงพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 หรือพฤติกรรมในการใช้อิทธิพลกระบวนการให้ผู้ร่วมงาน ร่วมมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน ดังนี้

1.1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดขอบเขตของงานด้านวิชาการในโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มี 2 ด้าน

1.1.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนหมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย งานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการรับรู้ข่าวสารด้านวิชาการของโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทัศนคติ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ

1.2 การจัดการด้านการเรียนการสอน หมายถึง การนิเทศ การติดตามและประเมินผล การศึกษา สนับสนุนการสอนของครูผู้สอน สนับสนุนการเรียนของนักเรียน เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้

1.2.1 ด้านการนิเทศ และการประเมินผลด้านการสอน หมายถึง กระบวนการ ติดตาม และส่งเสริมการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน พร้อมทั้งมี การประเมินผลการสอนด้านการสอน

1.2.2 ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร หมายถึง การประสานงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และครูผู้สอน เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิด ผลตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2.3 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง การติดตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนำผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้เป็นข้อมูล เพื่อเป็น ตัวกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียน

1.3 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน หมายถึง การจัดบรรยากาศ ในโรงเรียน หรือสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อเอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างครูผู้สอน และนักเรียน

1.3.1 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน หมายถึง การใช้เวลาที่มีอยู่อย่าง จำกัด ให้ครูผู้สอนควบคุมเวลา และใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

1.3.2 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหาร มีการดูแล เอาใจใส่ครูผู้สอน และให้ความสนใจต่อนักเรียน ซึ่งจะได้รับทราบข้อมูลในด้านความต้องการ ของครู และนักเรียน เพื่อกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ ของโรงเรียนลำดับต่อไป

1.3.3 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู หมายถึง การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับ ครู เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ครูทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.3.4 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ ความถนัด และสามารถที่ครูผู้สอนให้ปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น

1.3.5 ด้านการพัฒนา และสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ หมายถึง การวางเป้าหมาย หรือกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือช่วงชั้นเรียน ให้มีความชัดเจน โดยมีการกำหนดคณะกรรมการทำงานด้านวิชาการ เพื่อปรับปรุงการพัฒนา การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3.6 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริม บรรยากาศในการเรียนเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดกระบวนการให้มีการเสริมแรง มีการให้ รางวัลอย่างเด่นชัด กับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี นักเรียนที่มีความประพฤติดี เป็นต้น

2. สหวิทยาเขตวังบูรพา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่รวมกลุ่มรับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม โรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม โรงเรียนท่าเกษมพิทยาคม โรงเรียนวังหลังวิทยาคม โรงเรียนวังไพรวิทยาคม และโรงเรียนสระแก้ว

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 หมายถึง หน่วยงานที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2556 บริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว

5. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่แบ่งขนาด โดยยึดนักเรียนเป็นเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียน ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ 3 ขนาด ดังนี้

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 499 คน

5.2 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 500-1,499 คน

5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

6. ประสบการณ์ทำงานของครู หมายถึง ระยะเวลาปฏิบัติงานการสอนของครูในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 กำหนดเป็น 3 ช่วง ดังนี้

6.1 ไม่เกิน 10 ปี หมายถึง ครูผู้สอนมีระยะเวลาปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาน้อยกว่า 10 ปี

6.2 มากกว่า 10-20 ปี หมายถึง ครูผู้สอนมีระยะเวลาปฏิบัติงาน ในสถานศึกษามากกว่า 10 ปี จนถึง 20 ปี

6.3 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป หมายถึง ครูผู้สอนมีระยะเวลาปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
โดยรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ข้อมูลพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ว่าด้วยการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อการบริหาร และ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 42 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7, 2555, หน้า 6) ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 478/4 ตำบลหน้าเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 25000 ครอบคลุมการติดตาม ดูแลสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัด
คือ จังหวัดสระแก้ว นครนายก และปราจีนบุรี รวมทั้งสิ้น 44 โรงเรียน แบ่งกลุ่มสหวิทยาเขต
โรงเรียนออกเป็น สหวิทยาเขต คือ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย ในสหวิทยาเขตวังบูรพา และ
สหวิทยาเขตปิ่นมาลา จังหวัดนครนายก ประกอบด้วย สหวิทยาเขตนครนายก และสหวิทยาเขตขุน
ด่านปราการชล จังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วย สหวิทยาเขตทวารวดี สหวิทยาเขตศรีบูรพา
และสหวิทยาเขตกบินทร์นาดี

สหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
เป็นสหวิทยาเขตที่ตั้งขึ้นเพื่อกำกับ ติดตาม ประสานงาน การบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสระแก้ว จำนวน 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนสระแก้ว โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม โรงเรียน

วังสมบูรณวิद्याคม โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม โรงเรียนท่าเกษมพิทยา โรงเรียนวังหลังวิทยา และโรงเรียนวังไพรพิทยาคม เพื่อสะดวกในการติดต่อประสานงาน โรงเรียนภายในกลุ่มเครือข่าย รวมถึงกระจายอำนาจการบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาภายในจังหวัดสระแก้ว และ

เพื่อการปฏิบัติการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ค่านิยมขององค์กร

“ยึดหลักธรรมาภิบาล มีจิตบริการ ทำงานเป็นทีม”

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 “พัฒนาค้น พัฒนางาน ประสาน ผู้เกี่ยวข้อง ร่วมมือผู้ปกครองสร้างศรัทธา เพื่อพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศและสากล”

พันธกิจ

1. เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ โดยเน้นความสำคัญของทักษะจำเป็นพื้นฐาน
2. กระตุ้น เร่งรัด ส่งเสริม สนับสนุน การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ทุกรูปแบบ

3. สร้างความพร้อมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ในการนำนโยบาย

สู่การปฏิบัติ

4. สร้างความเข้มแข็งของการกำกับ ติดตาม และประเมินผลให้เป็นเครื่องมือ

ในการพัฒนาผู้เรียน

5. กระตุ้น ส่งเสริมการพัฒนาจากภายในสู่ภายนอกโดยใช้หลักธรรมทางศาสนา
6. สร้างความเข้มแข็งทางวิชาการของชมรมครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และเครือข่าย

โรงเรียนทั้ง 7 สหวิทยาเขต

เป้าหมายของการพัฒนา

1. พัฒนาผู้เรียน
2. พัฒนาครู
3. พัฒนาระบบบริหาร

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคูณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ และโครงการ จำแนกตามกลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร และส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

เป้าหมายความสำเร็จ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระวิชาหลัก เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ต่อปี
2. ผู้เรียนที่มีปัญหาการอ่านเขียนภาษาไทย
3. นักเรียนมีความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่า

ร้อยละ 85

โครงการ

1. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 1.1 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชมรมครู 8 กลุ่มสาระ และ 1 กิจกรรม
  - 1.2 การจัดทำคลังข้อสอบ
  - 1.3 ค่ายภาษาอังกฤษ
  - 1.4 ทดสอบภาษาไทยก่อนเข้าเรียน

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายความสำเร็จ

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม จิตสำนึกความเป็นไทย
2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

3. โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการ

1. โครงการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมนักเรียน
  - 1.1 สถาปตคุณธรรม
  - 1.2 ธรรมจารี
2. โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
  - 2.1 ขยายผลโรงเรียนต้นแบบ
  - 2.2 บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามกลุ่มสาระ

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ

1. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ผู้เรียนได้เรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในกำหนดไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
3. ผู้เรียนทุกคนได้รับการสนับสนุนการศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับรายการค่าเล่าเรียน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

โครงการ

1. โครงการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษา
  - 1.1 พัฒนารูปแบบการรับนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าเรียน
  - 1.2 ส่งเสริมนักเรียนในการจบหลักสูตรพร้อมเพื่อน
  - 1.3 เพิ่มศักยภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัด

การเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

เป้าหมายความสำเร็จ

1. ข้าราชการครูที่ได้รับการพัฒนา สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งมีความเข้มแข็ง ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล
ในระดับดีขึ้น
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพอใจในความมั่นคงของการประกอบวิชาชีพ
ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 85
4. บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และสามารถปฏิบัติงาน
ได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

โครงการ

1. โครงการพัฒนาศักยภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.1 พัฒนาผู้บริหาร 9 ด้าน
  - 1.2 พัฒนาครูด้านวิธีสอนเนื้อหาที่สอนคุณธรรม
2. โครงการศึกษาดูงานของผู้บริหาร
3. โครงการพัฒนาศักยภาพลูกจ้างประจำ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจาย

อำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาลเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ

1. สถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐาน
2. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือการดำเนินงานให้มีคุณภาพ
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง มีความพร้อม และความเข้มแข็งในการบริหาร และจัดการศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพมาตรฐาน และธรรมาภิบาล
4. ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

โครงการ

1. โครงการเสริมสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา
  - 1.1 จัดตั้งชมรมครูตามกลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งการบริหารการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
  - 2.1 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้เครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
  - 2.2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
3. โครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
  - 3.1 การประชุมสัมมนา รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการ ประธาน/ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 3.2 การนิเทศ และประสานงานการดำเนินงานของโรงเรียน
  - 3.3 การนิเทศ พัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อม โรงเรียนรับการประเมินภายนอก
  - 3.4 การประชุมสัมมนาพัฒนา และสรุปผลงานของศึกษานิเทศก์

โรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7

การจัดตั้งกลุ่มสหวิทยาเขต ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีไม่น้อยกว่าห้าโรงเรียน แต่ไม่ควรเกินแปดโรงเรียน เป็นเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารและใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนให้ใกล้เคียงกัน โดยกระจายโรงเรียนที่มีความพร้อมสูงในการช่วยเหลือ คูแกล และร่วมพัฒนาโรงเรียนอื่นในกลุ่มเครือข่าย ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นไม่สามารถจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายให้มีจำนวนโรงเรียนตามกำหนดได้ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณากำหนดจำนวนโรงเรียนตามความเหมาะสม (ปัทมา เฟื่องจรูญ, 2556, หน้า 11)

สหวิทยาเขตข่ายวังบูรพา เป็นสหวิทยาเขตที่ตั้งขึ้นเพื่อกำกับ ติดตาม ประสานงาน การบริหารงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำนวน 7 โรงเรียน มีนายสุวรรณ ทวีผล ผู้อำนวยการโรงเรียนสระแก้ว เป็นประธานเครือข่าย และสำนักงานตั้งอยู่ที่โรงเรียนสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ยังประกอบด้วยโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย ทั้งหมด 6 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 1 ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 27210
2. โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 5 บ้าน 325 ตำบลคลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว 27260
3. โรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 10 ตำบลวังสมบูรณ์ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว 27250
4. โรงเรียนท่าเกษมพิทยา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 บ้านท่าเกษม ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 27000
5. โรงเรียนวังหลังวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 18 บ้านแสนสุข ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 27210
6. โรงเรียนวังไพรวิทยาคม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 11 บ้านวังไพร ตำบลวังใหม่ อำเภอสมบูรณ จังหวัดสระแก้ว 27250

กล่าวโดยสรุป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีสถานศึกษาภายในสังกัดทั้งหมด 44 โรงเรียน โดยมีการแบ่งกลุ่มออกเป็นสหวิทยาเขต ในแต่ละ 3 จังหวัด เพื่อให้มีความสะดวกในการบริหารงานต่าง ๆ โดยมีนโยบายให้สถานศึกษา มุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงความสามารถเทคโนโลยี

เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7, 2559)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายของผู้นำ

คำว่า ผู้นำ ได้มีนักวิชาการทางบริหารหลายท่านได้ให้ความนิยามไว้ดังต่อไปนี้
ประสิทธิ์ อึ้ง (2544, หน้า 11 อ้างถึงใน สิทธิกร พลางาม, 2557, หน้า 12) ได้ให้
ความหมายไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง คนที่สามารถอาศัยความสัมพันธ์ใช้ความสัมพันธ์เรียกผู้อื่นให้มา
ทำงาน

แทนเขา จำเป็นต้องใช้ความประพฤติกกรรมของบุคคลอื่น โดยใช้กระบวนการบริหารเพื่อให้บุคคล
อื่นปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

บุญช่วย สิริเกษ (2545, หน้า 20 อ้างถึงใน ปริณัทร เล็กดวง, 2554, หน้า 19)

สรุปความหมายของผู้นำในภาวะต่าง ๆ ไว้ 5 อย่าง ดังนี้

1. ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับตำแหน่งสูงสุดในกลุ่มหรือสำนักงานองค์กร ซึ่งเป็นผู้นำ
โดยตำแหน่งนั่นเอง
2. ผู้นำ คือ ผู้ที่เป็นจุดรวมของสมาชิก หมายถึง เป็นศูนย์กลางของสมาชิกในกลุ่ม
เป็นศูนย์รวมของความคิด ความรัก และอารมณ์
3. ผู้นำ คือ บุคคลในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มทาง โครงสร้างของกลุ่ม
ให้ความอบอุ่นเป็นกันเองกับสมาชิกในกลุ่ม รับรู้และความรู้สึก และเน้นผลงานของกลุ่ม
4. ผู้นำ คือ บุคคลที่ถูกกล่าวขวัญมากที่สุด คือ ถูกเอ่ยชื่อมากที่สุด ถูกเสนอชื่อมากที่สุด
เรียกได้ว่า เป็นผู้นำทางสังคมมิติหรือเป็นผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดจากหมู่คณะนั่นเอง
5. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มดี สามารถวางแผน
ดำเนินงานได้ดี เร่งเร้าให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในหมู่คณะได้ ผู้อื่นยอมรับปฏิบัติตามด้วย
ความเต็มใจ โดยมีได้ใช้อำนาจบังคับ

กวี วงศ์พุด (2550, หน้า 13-14) ได้ให้ความหมายไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอำนาจเหนือในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีอิทธิพล
เหนือผู้ตาม
2. ผู้นำ คือ ผู้ที่ใช้อิทธิพลเหนืออำนาจหน้าที่ในความสัมพันธ์ ซึ่งมีอยู่ต่อ
ผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการติดต่อ
ซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ผู้นำ คือ ผู้สร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อจะก่อให้เกิดความพยายามในการดำเนินงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน

4. ผู้นำ คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีอำนาจ อิทธิพลเหนือความสามารถ จูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการ หรือคำสั่งของเขาได้ ผู้นำอิทธิพลเหนือการปฏิบัติการหรือพฤติกรรมของผู้อื่น

5. ผู้นำ คือ ผู้ที่มีหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ ประสานงาน วินิจฉัยสั่งการ โน้มน้าวใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด

6. ผู้นำ คือ ผู้ที่ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเป็นผู้ชักจูงให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ร่วมแรงร่วมใจทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยความสมัครใจ มีความกระตือรือร้น และมุ่งให้ได้ผลงานดียิ่ง

ธีระ รุณเจริญ (2550, หน้า 140) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มรประสานช่วยให้คนทั้งหลายรวมกัน ไม่ว่าจะเป็นการอยู่รวมกันก็ตาม หรือทำการร่วมกันให้พากันไปด้วยดี สู่จุดหมายที่ดีตามภาวะผู้นำ คือ คุณสมบัติ สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากัน ไปสู่จุดหมายที่ดีงาม

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2550, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและการยกย่องจากบุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องอาศัยบุคคลที่เป็นผู้นำ และมีความเป็นผู้นำ จึงจะทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนำพาหน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

ปสุตา เพ็งประสพ (2551, หน้า 14) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคลต่อบุคคลหรือกลุ่มในอันที่จะก่อให้เกิดการทำกิจกรรม เพื่อให้ปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยภาวะผู้นำเป็นการผสมผสานคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ช่วยให้สามารถจูงใจของบุคคลอื่นให้ปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

ศรดา ชัยสุวรรณ (2552, หน้า 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคคลที่เป็นหัวใจขององค์กรสามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ เพื่อการบริหารจัดการและการประสานงานระหว่างตนเอง คนในองค์กร และการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีความสุข

พิกุลทอง พรหมธิ (2552, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น อาจจะเป็นพลังอำนาจ หรืออิทธิพล หรืออำนาจหน้าที่ที่สามารถนำบุคคลเหล่านั้นให้เกิดการกระทำกิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงตามความคิดเห็น หรือคำสั่งสอนของตน โดยได้รับความไว้วางใจ และเชื่อใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือ ความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงใจ

สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับความไว้วางใจ เป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่น ได้รับเลือกจากหมู่คณะหรือได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด มีบทบาทเป็นผู้นำ เป็นบุคคลกำหนดแนวทางให้หมู่คณะ

ความหมายภาวะผู้นำ

นักวิชาการบริหาร ได้ให้คำนิยามของคำว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) หลายประการ ดังต่อไปนี้

เอกราช ดินาง (2549, หน้า 45) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ขบวนการสร้างสิ่งเร้า ขบวนการพัฒนาและการทำงานกับคนในองค์กร เป็นขบวนการมุ่งคน การมุ่งสร้างแรงจูงใจ ให้กับคน การใช้มนุษยสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์ในองค์กร การสื่อสารระหว่างบุคคล การสร้างบรรยากาศในองค์กร ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความเจริญและการพัฒนา นอกเหนือจากนั้น ก็คือ ปัจจัยของมนุษย์ที่ส่งเสริมการผลิต ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นการปฏิบัติการขององค์การ เพราะฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในจุดหมาย การตัดสินใจเลือกทางเลือกใหม่ การสนับสนุน ส่งเสริมการบริหาร การศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น การนำหลักการเปลี่ยนแปลง การใช้ในองค์กรและปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสร้างความพึงพอใจ หรือบางครั้ง มีผลในทางตรงข้าม คือ สร้างความไม่พึงพอใจของมนุษย์ในองค์กร

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 7) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำไว้ว่า เป็นการให้ความสำคัญของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้มองเห็นงานในแง่มุมใหม่โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา หรือการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยผู้นำจะยกระดับบุคลิกภาพ และอุดมการณ์ของผู้ตาม กระตุ้น ชี้นำ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถของผู้ตาม และผู้ร่วมงานไปสู่ระดับความสามารถที่สูงขึ้น มีศักยภาพมากขึ้นไปสู่การบรรลุถึงผลงานที่สูงขึ้น

ธวัช บุญยมติ (2550, หน้า 2-3) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำ คือ การกระทำระหว่างบุคคล โดยบุคคลที่เป็นผู้นำจะใช้อิทธิพล หรือการคลบคลานใจ ให้กับบุคคลอื่น หรือกลุ่มกระทำ หรือไม่กระทำบางอย่าง ตามเป้าหมายที่กลุ่ม หรือองค์กรกำหนดไว้

วิเชียร วิทยอุดม (2550, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำ คือ ลักษณะส่วนตัวของบุคคล ที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม เป็นความสามารถที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการทำงานร่วมกัน หรือร่วมอยู่ในเหตุการณ์เดียวกัน ในอันที่จะทำให้กิจกรรมของกลุ่ม ดำเนินไปสู่มเป้าหมาย และประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำจะมีมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการฝึกฝนของแต่ละบุคคล

เอกราช ดินาง (2550, หน้า 45) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ขบวนการสร้างสิ่งเร้า ขบวนการพัฒนาและการทำงานกับคนในองค์กร เป็นขบวนการมุ่งคน การมุ่งสร้างแรงจูงใจ

ให้กับคน การใช้มนุษยสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์ในองค์การการสื่อสารระหว่างบุคคล การสร้างบรรยากาศในองค์การ ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความเจริญและการพัฒนา นอกเหนือจากนั้นก็คือ ปัจจัยของมนุษย์ที่ส่งเสริมการผลิต ภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นการปฏิบัติการขององค์การ เพราะฉะนั้น จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในจุดหมาย การตัดสินใจเลือกทางเลือกใหม่ การสนับสนุน ส่งเสริมการบริการ การศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น การนำหลักการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในองค์การ และปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสร้างความพึงพอใจหรือบางครั้งมีผลในทางตรงกันข้าม คือ สร้างความไม่พึงพอใจของมนุษย์ในองค์การ

ธิติพร ดนัยโชติ (2550, หน้า 42 อ้างถึงใน สิริกร พลายงาม, 2557, หน้า 13) ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำขององค์การ ใช้วิธีแตกต่างกันตามสถานการณ์ในการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดสภาวะแวดล้อมที่สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือกันสร้างประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ การงานให้

การดี อนันต์นาวี (2555, หน้า 5) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการ และสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่า มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มเผชิญอยู่ได้ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูง หรือชี้นำบุคคลอื่น ให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของส่วนรวม หรือของผู้นำได้อย่างไม่มีเงื่อนไข

เบส (Bass, 1981, pp. 7-14 อ้างถึงใน สมุทพร ชำนาญ, 2553, หน้า 49) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการต่าง ๆ ที่จำแนกได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมกลุ่ม
2. ภาวะผู้นำเป็นการผสมผสานคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำที่ช่วยสามารถจูงใจบุคคลอื่นให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
3. ภาวะผู้นำเป็นการใช้อำนาจทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือการมีอิทธิพลต่อกลุ่มที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มทำตามที่ต้องการ
4. ภาวะผู้นำเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามซึ่งผู้นำใช้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของกลุ่ม
5. ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมการควบคุมสั่งการกิจกรรมของกลุ่ม
6. ภาวะผู้นำเป็นศิลปะของการเกลี้ยกล่อม จูงใจหรือคลอใจสมาชิกของกลุ่มให้ร่วมมือในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์
7. ภาวะผู้นำเป็นความแตกต่างระหว่างอำนาจของผู้นำกับผู้ตาม

8. ภาวะผู้นำเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย
9. ภาวะผู้นำเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มทั้งระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และระหว่างผู้ตามด้วยกัน
10. ภาวะผู้นำเป็นการประสานบทบาทต่าง ๆ ภายในกลุ่มและชี้นำเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย
11. ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำกำหนดขอบข่ายและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กำหนดช่องทางการสื่อสารเพื่อทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม
- นาฮาวานดี (Nahavandi, 2000, pp. 6-7) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำประกอบไปด้วย ส่วนต่าง ๆ 3 ส่วน ด้วยกัน ดังนี้
1. ปรากฏแบบกลุ่ม คือ ไม่มีผู้นำที่ปราศจากผู้ตาม ภาวะผู้นำนั้นจะรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีอิทธิพลต่ออีกคนหนึ่ง หรือการที่สามารถชักจูงใจผู้อื่นได้นั่นเอง
  2. ผู้นำใช้อำนาจ หรือชี้นำกลุ่มให้เชื่อในการกระทำ หรือความสำเร็จในเป้าหมายนั้น ๆ ดังนั้น ภาวะผู้นำ คือ เป้าหมายของการดำเนินงานโดยตรง และบทบาทที่แสดงในกลุ่ม และองค์กร
  3. การแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้นำนั้น สันนิษฐานได้จากการแบ่งกลุ่ม หรือการจัดลำดับชั้นภายในกลุ่มบางกรณีลำดับนั้นเป็นปกติโดยทั่วไป ซึ่งง่ายต่อการบ่งบอกว่าใครเป็นผู้นำ นั่นคือ ผู้นำจะอยู่ในลำดับบนสุด บางกรณีก็ซับซ้อน บางกรณีก็มีการยืดหยุ่น
- ยูลค์ (Yulk, 2005, p. 5 อ้างใน สมุทร ชำนาญ, 2553, หน้า 49) ทำการสรุปนิยามของ ภาวะผู้นำไว้หลากหลายแนวทาง เช่น
- ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมของบุคคลที่สามารถสั่งการ และชี้นำกลุ่มให้ปฏิบัติตาม จุดมุ่งหมายของกลุ่มได้
- ภาวะผู้นำ คือ อิทธิพลของบุคคลที่มีอยู่เหนือบุคคลอื่นในการปฏิบัติงานในองค์กร
- ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของบุคคลที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรบรรลุผล โดยใช้ความเป็นสถาบันการเมือง จิตวิทยา ทรัพยากรอื่น ๆ กระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความพึงพอใจ
- ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการในการใช้อิทธิพลเพื่อทำให้เกิดประสิทธิผลของกลุ่ม
- สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถเฉพาะบุคคลในการเป็นผู้นำ ที่ทำให้บุคคลอื่นยอมรับ และปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ โดยไม่ใช้อำนาจอิทธิพลในการบังคับ ข่มขู่แต่อย่างไร บุคคลต่าง ๆ ให้การยอมรับและนับถือ สามารถพากลุ่มบุคคลปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
- บทบาทและหน้าที่**
- วิโรจน์ สารรัตนะ (2545, หน้า 40 อ้างถึงใน ปริฉัตร เล็กคาง, 2554, หน้า 23) ได้เสนอ บทบาทของผู้นำที่แสดงถึงยุทธวิธีในอันที่จะทำให้ผู้บริหาร หรือผู้นำประสบความสำเร็จ ในการบริหารองค์กร ดังนี้

1. บทบาทการเป็นผู้ริเริ่ม-สนับสนุน (Initiator-Contributor) เสนอจุดมุ่งหมายการทำงาน ให้ข้อเสนอแนะวิธีทำงานและข้อคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา
  2. บทบาทการเป็นผู้เสาะหาผู้ให้ข้อมูล (Information-Seeker/ Giver) สอบถามหาข้อมูล นำข้อมูลแสดงทรรศนะ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืองานที่ทำ
  3. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Co-Ordinator) วิเคราะห์สังเคราะห์ความเห็นต่าง ๆ เพื่อผูกมัดให้การทำงานของกลุ่มเป็นไปด้วยกันได้
  4. บทบาทเป็นผู้ชี้แนะ (Orienter) สรุปผล ชี้ประเด็นที่เบี่ยงเบนจากจุดหมาย ตั้งข้อสังเกต เกี่ยวกับทิศทางการทำงาน
  5. บทบาทเป็นผู้ให้พลัง (Energizer) กระตุ้นให้กลุ่มเพิ่มระดับและคุณภาพการทำงาน ให้สูงขึ้น
  6. บทบาทเป็นผู้กระตุ้น (Encourager) แสดงความเป็นมิตรความอบอุ่นใจ ให้กับ สมาชิกของกลุ่ม กระตุ้นพวกเขาและให้การยอมรับในการมีส่วนร่วมของพวกเขา
  7. บทบาทเป็นผู้ปรองดอง (Harmonizer) ประสานความคิดเห็นที่เป็นที่ตกลงกัน ของสมาชิก และพยายามลดความแตกต่างที่ไม่ลงรอยกัน
  8. บทบาทเป็นผู้รักษาประตู (Gatekeeper) พยายามให้มีการติดต่อสื่อสารแบบเปิด ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากสมาชิกทุกคน
  9. บทบาทเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน (Standard setter) ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนด มาตรฐานการทำงานของกลุ่ม และตรวจสอบความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม
  10. บทบาทเป็นผู้สังเกตการณ์กลุ่ม (Group observer) ฝึมองการทำงานของกลุ่ม ให้ข้อมูลย้อนกลับถึงสิ่งที่สมาชิกทำกันอยู่และแนวทางการทำหน้าที่ให้ดีขึ้น
- ธวัช บุญยงณี (2550, หน้า 28) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของผู้ผู้นำ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. บทบาทผู้นำในอุดมคติของสังคม เป็นชุดของพฤติกรรมที่สังคมกำหนดสิทธิ์ และหน้าที่ของผู้ที่เป็นผู้นำไว้ให้บุคคลยึดถือปฏิบัติ ทั้งที่มีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดภาระงานในตำแหน่ง เป็นต้น และที่ไม่มีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์ อักษร เช่น ธรรมเนียมปฏิบัติ ข้อห้ามหรือจารีตของสังคม เป็นต้น รวมทั้งความคาดหวังของบุคคล ต่าง ๆ ในสังคม เช่น ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน นักวิชาการ เป็นต้น เพื่อแสดง ให้ทราบว่า สังคมต้องการหรือคาดหวังอะไรจากบทบาทเหล่านั้น ใครคือผู้ที่มีภาระหน้าที่ผูกพันกับ บทบาทนั้น และใครคือผู้ที่มีสิทธิ์เรียกร้องความชอบธรรมจากบทบาทเหล่านั้น บทบาทในอุดมคติ

เป็นแบบฉบับของบทบาทตามบทบัญญัติ บทบาทตามตำแหน่งหน้าที่ บทบาทที่ได้รับมอบหมาย และบทบาทที่คาดหวัง

2. บทบาทที่ผู้นำเข้าใจและรับรู้ เป็นชุดของพฤติกรรมที่ผู้นำรับรู้ คิดว่า หรือเชื่อว่า ควรจะประพฤติอะไร แก่หน และอย่างไร ในฐานะที่เป็นผู้นำ บทบาทที่รับรู้ขึ้นอยู่กับการตีความตามโลกทัศน์ เจตคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ และประสบการณ์ของผู้นำแต่ละบุคคลหากบทบาทที่ผู้นำรับรู้ไม่ชัดเจน สับสน จะทำให้เกิดลักษณะที่เรียกว่าบทบาทคลุมเครือ ส่งผลให้ผู้นำไม่พึงพอใจต่อภาระงานในหน้าที่ ขาดความผูกพันต่อองค์กร และอาจทำให้ลาออกจากงานได้

3. บทบาทที่ผู้นำแสดงออกจริง หรือเป็นจริง เป็นชุดของพฤติกรรมที่ผู้นำประพฤติปฏิบัติ หรือกระทำจริง โดยได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำแต่ละคน เช่น อิทธิพลของฤดูกาล แรงกดดันจากชุมชน บุคลิกภาพจากบุคคล ความสนใจ สภาพร่างกาย เป็นต้น บทบาทที่เป็นจริงนี้ บางครั้งอาจจะมีลักษณะเป็นบทบาทที่ปรากฏขึ้นชั่วคราว หรือบทบาทเฉพาะสถานะ และบางครั้งอาจก่อให้เกิดบทบาทขัดแย้งได้

วีระชาติ วิชาศรี (2550, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำควรมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการวางแผนการปฏิบัติงาน ผู้นำควรเป็นผู้มีความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างดียิ่ง เพื่อให้การวางแผนการปฏิบัติงานในองค์กรเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน อันจะนำไปสู่การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เกิดความพึงพอใจแก่บุคลากรทุกฝ่ายในองค์กร

2. บทบาทหน้าที่ในการจัดบุคลากรหรือทีมงาน ผู้นำควรเป็นผู้มีความสามารถในการจัดวางตัวบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ

3. บทบาทหน้าที่ในการจัดการในองค์กร ได้แก่ การจัดวางโครงสร้างของฝ่ายงานต่าง ๆ ในองค์กร การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากร สามารถบริหารจัดการองค์กรโดยภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทหน้าที่ในการประสานงาน คือ การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน การให้ความกระจ่างในข้อสงสัย หรือประเด็นปัญหาแก่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นต้น

5. บทบาทหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก คือ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา

6. บทบาทหน้าที่ในการรายงาน หมายถึง มีหน้าที่ในการรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานทราบความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7. การบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางการเงิน และทรัพย์สิน

11. บทบาทเป็นผู้ตาม (Follower) กลุ่มทำงานอย่างไรก็ตามอย่างเป็นมิตร เบนเน่ และชีทส์ (Benne & Sheets, 1997, p. 8 อ้างถึงใน ลัดดาวรรณ นัคดาเทพ, 2557, หน้า 40) ได้เสนอว่า บทบาทของผู้นำที่แสดงถึงยุทธวิธีในอันที่จะทำให้ผู้บริหารหรือผู้นำประสบความสำเร็จในการบริหารองค์การ มีดังนี้

1. บทบาทการเป็นผู้ริเริ่ม สนับสนุน เสนอจุดมุ่งหมายการทำงานให้ข้อเสนอแนะวิธีทำงาน และข้อคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหา

2. บทบาทการเป็นผู้เสาะหา ผู้ให้ข้อมูล สอบถามหาข้อมูลนำข้อมูลแสดงทรรศนะ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาหรืองานที่ทำ

3. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน วิเคราะห์สังเคราะห์ความเห็นต่าง ๆ เพื่อผูกมัดให้การทำงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

4. บทบาทหน้าที่ผู้ชี้นำ สรุปผล ชี้ประเด็นที่เบี่ยงเบนจากจุดหมาย ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับทิศทางการทำงาน

5. บทบาทเป็นผู้ให้พลัง กระตุ้นให้กลุ่มเพิ่มระดับ และคุณภาพการทำงานให้สูงขึ้น

6. บทบาทเป็นผู้กระตุ้น แสดงความเป็นมิตรความอบอุ่นใจให้กับสมาชิกของกลุ่ม กระตุ้นพวกเขา และให้การยอมรับในการมีส่วนร่วมของพวกเขา

7. บทบาทเป็นผู้ปรองดอง ประสานความคิดเห็นที่เป็นที่ตกลงกันของสมาชิกกลุ่ม และพยายามลดความแตกต่างที่ไม่ลงรอยกัน

8. บทบาทเป็นผู้รักษาประตุ พยายามให้มีการติดต่อสื่อสารแบบเปิดส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากสมาชิกทุกคน

9. บทบาทเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน ให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรฐานการทำงานของกลุ่ม และตรวจสอบความพึงพอใจต่อการทำหน้าที่ให้ดีขึ้น

10. บทบาทเป็นผู้สังเกตการณ์กลุ่ม ฝึามองการทำงานของกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับถึงสิ่งที่สมาชิกทำกันอยู่ และแนวทางการทำหน้าที่ให้ดีขึ้น

11. บทบาทเป็นผู้ตาม กลุ่มทำอย่างไรก็ตามเป็นมิตร

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำเป็นสิ่งสำคัญของการรวมบุคคล รวมกลุ่ม และเป็นการจูงใจคนให้ดำเนินงาน ไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สำเร็จผล นอกจากนี้ผู้บริหาร ยังมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงาน บริหารคน ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และ ผู้นำควรมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้ มีหน้าที่ในการวางแผนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำควรมีความสามารถในการวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอน

ประเภทของผู้และคุณลักษณะสำคัญของผู้นำ

ประเภทของผู้นำ

ถวิล มาตรเยี่ยม (2544, หน้า 181 อ้างถึงใน ปริฉัตร เล็กคดวง, 2554, หน้า 25) แบ่งประเภทของผู้บริหารหรือผู้นำได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทบังคับขู่เข็ญ (The drive leader) ปกครองแบบใช้อำนาจกดขี่สมบูรณแบบควบคุมขู่เข็ญให้ลูกน้องเกิดความกลัว สร้างความจงรักภักดีโดยใช้อำนาจบังคับลูกน้องให้สยบแทนที่จะใช้คุณงามความดีให้ลูกน้องเห็นคุณค่า
2. ประเภทเพิกเฉยละเลย (The draw leader) ใช้วิธีการบริหารแบบตามสบายจะจมน้ำจะลอยน้ำหรือว่ายน้ำก็ได้ทั้งนั้น ปัญหาอันเกิดขึ้นมันก็จะแก้ไปเองได้ในที่สุด ไม่เคยแนะนำหรือวิพากษ์วิจารณ์ลูกน้อง ถ้าลูกน้องไม่ปฏิบัติก็จะถูกไล่ออก
3. ประเภทชักจูงส่งเสริม (The draw leader) นายประเภทนี้ชอบที่จะดึงเอาศักยภาพของลูกน้องออกมาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ค้นหาส่วนดีของลูกน้องแต่ละคนยกย่องชมเชยเมื่อลูกน้องประสบผลสำเร็จ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรมอยู่เสมอ
4. ประเภทพัฒนากล้าตัดสินใจ (The draw leader) เป็นผู้กระตุ้นเร้า และจูงใจให้ลูกน้องพัฒนาความสามารถและเชื่อถือศรัทธาตนเอง กล้าเสี่ยง และตัดสินใจ ลูกน้องได้เรียนรู้ และถือเป็นแบบอย่างในตัวเองและเป็นนายที่ทำงานอย่างใกล้ชิดกับลูกน้อง

วิโรจน์ สารรัตนะ (2549, หน้า 32) ได้กล่าวถึง ประเภทของผู้นำโดยพิจารณาจากพฤติกรรมการใช้ภาวะผู้นำหรือการใช้อำนาจ ประกอบด้วย 3 ประเภท ดังนี้

1. ผู้นำแบบอำนาจนิยม (Autocratic) เป็นแบบที่ผู้นำมีพฤติกรรมชอบตัดสินใจเอง กำหนดวิธีการทำงานให้ผู้อื่นทำ ให้ทราบจุดหมายของการทำงานที่ละขั้นตอน เน้นการควบคุม
2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic) เป็นแบบที่ผู้นำมีพฤติกรรมให้มีการตัดสินใจโดยกลุ่ม ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันกำหนดวิธีการทำงาน ให้ทุกคนทราบจุดหมายของการทำงาน โดยรวม เน้นการให้คำแนะนำปรึกษา

3. ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire) เป็นแบบผู้นำที่ปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานมีเสรีภาพในการทำงานอย่างสมบูรณ์ ผู้นำเป็นเพียงผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นให้และคอยตอบข้อสงสัย หลีกเลี่ยงความเกี่ยวข้องจนอาจกล่าวได้ว่าผู้นำแบบนี้มีพฤติกรรมแทบจะไม่ทำอะไรเลย

ฟลิปโป (Flippo, 1966, p. 22 อ้างถึงใน จักรกฤษ วงษ์ชาติ, 2551, หน้า 20) ได้จำแนกประเภทของผู้นำ โดยพิจารณาจากวิธีการในการบริหาร ซึ่งแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ผู้นำประเภทนิเสธ (Negative leadership) หมายถึง ผู้นำที่ใช้การบริหารไปในทางที่ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานเกิดความเกรงกลัว จำเป็นต้องปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการโดยอาศัยอำนาจหน้าที่เป็นเครื่องมือ ผู้นำประเภทนี้มีลักษณะเป็นเผด็จการ หรือรวบอำนาจมากที่สุด

2. ผู้นำประเภทปฏิฐาน (Positive leadership) หมายถึง ผู้นำที่ใช้การบริหารงานไปในทางที่ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมแสดงความคิดเห็น และน้อมนำให้ผู้บังคับบัญชาเห็นชอบในเหตุผลของการที่จะปฏิบัติงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้นำประเภทนี้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย ให้เสรีภาพแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้นำประเภทนิเสธ การใช้อำนาจเป็นไปในแบบมุ่งก่อให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยอำนาจบาปมีเป็นเครื่องมือยิ่งกว่าการใช้อำนาจหน้าที่

สรุปได้ว่า ประเภทของผู้นำ มีทั้งด้านบวก และด้านลบ การที่ผู้นำที่ดีต้องมีทั้งด้านบวก และด้านลบ ต้องคู่ที่ปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เป็นองค์ประกอบ การที่ผู้นำมีแต่ด้านบวกอยู่ด้านเดียว ก็ไม่สามารถนำกลุ่มคน ประสบความสำเร็จตามที่วางเป้าหมายไว้ ถ้าผู้นำมีแต่ด้านลบเพียงด้านเดียว ก็ไม่สามารถนำกลุ่มคน สู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เช่นกัน ดังนั้น ผู้นำต้องมีทั้งด้านบวก และด้านลบ

คุณลักษณะของผู้นำ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539 อ้างถึงใน วิรัชติ วิชาศรี, 2550, หน้า 18-19) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพไว้ ดังนี้

1. รู้จักปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ความตื่นตัวต่อสถานะแวดล้อมทางสังคม
3. มีความทะเยอทะยานสูง
4. มีความเชื่อถือและสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์
5. มีลักษณะประนีประนอม
6. มีความเด็ดขาด
7. ผู้ร่วมงานสามารถฟังฟังได้
8. เป็นผู้ทรงอำนาจ
9. มีความสามารถในการทำงานที่ต้องใช้ความคิดอย่างมาก

10. มีความมั่นใจในตนเองสูง
11. เผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่มีความยุ่งยากได้ดี
12. มีความรับผิดชอบ

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2544, หน้า 121-123) ให้ทัศนะว่า การเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สร้างประสิทธิผลในงานนั้นต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะสำคัญ อย่างน้อย 4 ประการ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่พลังสูงสุดในการกำหนดประสิทธิผลของโรงเรียน และกำหนดประสิทธิภาพของผู้บริหาร
  - 1.1 ความมุ่งมั่นที่จะนำคณะบุคลากร และตั้งใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น สุขุม รอบคอบกับปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน
  - 1.2 มีความริเริ่มสูง
  - 1.3 มุ่งเป้าหมาย ความรู้ มีความกระฉับกระฉวยเกี่ยวกับกระบวนการสอน มีความเข้าใจเป้าหมายของโรงเรียน
  - 1.4 เป็นตัวอย่างที่ดีด้วยการทำงานหนัก
  - 1.5 ตระหนักถึงเอกลักษณ์เฉพาะของครู-อาจารย์แต่ละคน เช่น ท่าทาง เจตคติ ทักษะต่าง ๆ เพื่อให้การสนับสนุนให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์เฉพาะเหล่านั้น คือ สามารถมอบหมายงานการสอนให้ตรงกับความสามารถและความถนัดของครู-อาจารย์
  - 1.6 มีความสามารถสร้างความเป็นผู้นำให้กับครู-อาจารย์
  - 1.7 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำทางการศึกษา ลดงานประจำลง
  - 1.8 สิ่งสำคัญยิ่ง คือ การเป็นผู้บริหารเชิงรุก (Proactive) มากกว่าเชิงรับ (Reactive) นั่นคือ การเข้าปัญหา ควบคุมสถานการณ์ เตรียมพร้อม ป้องกันสืบค้น ปรับประยุกต์เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง แทนที่จะดำรงสถานการณ์ไปเรื่อย ๆ ปล่อยให้ปัญหาและเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นแล้วจึงแก้ไข หรือจัดการ
2. ความสามารถในการกระบวนการแก้ปัญหา ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละวันจะเกี่ยวข้องอยู่กับกิจกรรมหลากหลายสำคัญอยู่สองประการ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ตอนเช้าเรื่อยไปจนกระทั่งเย็น หรือในบางครั้งต่อเนื่องไปจนถึงช่วงกลางคืนด้วย หมุนเวียนอยู่เช่นนี้วันแล้ววันเล่า ผู้บริหารที่กล้าแกร่งที่ประสบผลสำเร็จ จะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนต่อความหลากหลาย คลุมเครือของปัญหา และสถานการณ์แต่ละวัน ซึ่งยากแก่การคาดเดาว่าอะไรจะเกิดขึ้น และในขณะที่เดียวกันก็สามารถจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะทางสังคม ผู้บริหารจะต้องมองเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางสังคม ภายในโรงเรียน การมีความรู้ความสามารถและทักษะทางสังคมจะช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปด้วยความราบรื่น และประสบความสำเร็จผู้บริหารจะต้องเป็นมิตรกับทุกคน และในขณะที่เดียวกันก็แสดงออกถึงภาวะผู้นำตามบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ สร้างความเชื่อถือศรัทธา และมุ่งมั่น เพื่อแสวงหาความร่วมมือบำรุงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น

4. ความรู้ความสามารถวิชาชีพ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะมีความรู้ความสามารถ ในการวิจัย หรือประยุกต์งานวิจัยมาใช้ในการบริหาร ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน มีทักษะ การสอน สามารถสาธิต นิเทศครู-อาจารย์ได้ มีความระมัดระวังในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อ การสอนและการเรียน เช่น เกี่ยวกับตารางสอน งบประมาณ เครื่องมือ/อุปกรณ์ ตลอดจน สื่อการเรียนการสอน ทุกประเภท นอกจากนี้ จะต้องคำนึงถึงความต้องการของชุมชน และ นำมาบูรณาการในเป้าหมายของโรงเรียนแล้วร้อยรัดสู่แผนปฏิบัติการ

วีรชาติ วิชาศรี (2550, หน้า 20) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ
  - 1.1 มีความรู้ด้านวิชาการเป็นอย่างดี
  - 1.2 มีความรู้ ทั่วไปเป็นอย่างดี
  - 1.3 มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และการเป็นผู้นำ
2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
  - 2.1 มีบุคลิกภาพด้านร่างกายดี เช่น การแต่งตัวดี วาจาดี และการวางตนที่เหมาะสม
  - 2.2 มีบุคลิกด้านจิตใจดี เช่น มีความเชื่อมั่น มีความกล้าหาญอดทน มีเมตตา และมีใจที่เป็นธรรม เป็นต้น
  - 2.3 มีบุคลิกด้านสังคมดี เช่น สามารถร่วมงานกับบุคคลอื่น ๆ ได้ดี และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน
3. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน
  - 3.1 รู้บทบาท และหน้าที่ของตนเอง
  - 3.2 มีความรับผิดชอบ
  - 3.3 มีความละเอียดรอบคอบ
  - 3.4 มีความสามารถในการประสานงาน และจูงใจ
  - 3.5 มีผลงานเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

สต็อกคิลล์ (Stogdill, 2007, p. 63 อ้างถึงใน คุณวุฒิ คนฉลาด, 2540, หน้า 40) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำ ควรมียุทธศาสตร์ที่ดี ดังนี้

1. สมรรถภาพ ได้แก่ สถิติปัญญา ความตื่นตัว ความสามารถทางภาษา ความคิดริเริ่ม มีวิจารณญาณ

2. ความสำเร็จ ได้แก่ เป็นนักวิชาการ มีความรู้ มีความสำเร็จทางกีฬา

3. ความรับผิดชอบ ได้แก่ ความอิสระ ความคิดสร้างสรรค์ ความอดทน ความเชื่อมั่น ในตัวเอง ความมุ่งหวังให้เกิดผลที่เป็นเลิศ

4. ความร่วมมือ ได้แก่ การจัดกิจกรรม คมดี ร่วมมือ ปรับปรุงตัวเอง อารมณ์ขัน

5. ความมีฐานะ ได้แก่ ฐานะทางสังคม-เศรษฐกิจ เป็นคนกว้างขวาง

6. สถานการณ์ ได้แก่ ระดับทางจิตใจมั่นคง ฐานะมั่นคง มีทักษะ ความต้องการ และความสนใจของผู้ตาม งานสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

ผู้นำข้างต้น สรุปได้ว่า คุณลักษณะผู้นำที่ดี ควรมียุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้ มีความรู้ ด้านวิชาการเป็นอย่างดี มีความรู้ มีความสามารถในการพัฒนาด้านวิชาการ มีประสบการณ์ ในการเป็นผู้บริหาร หรือมีประสบการณ์ในฐานะเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีคุณลักษณะ ด้านบุคลิกภาพที่ดี รู้จักบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารด้านวิชาการ

ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

เฮค และคณะ (Heck et al., 1990, p. 95) ได้เสนอพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. กำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน

2. สื่อสารให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทราบถึงความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ของนักเรียนสูง

3. จัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนของครู

4. อำนวยแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นให้ครูในการจัดการเรียนรู้

5. นิเทศผลการปฏิบัติงานของครู

6. ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

7. จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

เดวิส และ โทมัส (Davis & Thomas, 1989, p. 40) ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรม ความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนัก และเห็นด้วยกับการพัฒนาโรงเรียน และ มีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

2. มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงาน โรงเรียน

3. สร้างสิ่งจูงใจให้ครู และใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนด้านวิชาการ
4. กำกับติดตามดูแลความก้าวหน้าด้านวิชาการ
5. ใช้ทรัพยากรบุคคล และวัสดุอย่างสร้างสรรค์
6. สร้างสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนให้ปลอดภัย และเป็นระเบียบเรียบร้อย
7. ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
8. สังเกตการณ์สอนของครู และให้ข้อมูลย้อนกลับ

กลิคแมน (Glickman, 1990 cited in Chell, 2001, p. 11) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะ
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีประสิทธิผล มีองค์ประกอบหลัก 3 หลัก ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อใช้
ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบย่อย คือ

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผล
- 1.3 ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับปรัชญาในการจัดการศึกษา
- 1.4 ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางการบริหาร
- 1.5 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารการเปลี่ยนแปลง
- 1.6 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร

2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) เป็นภาระหน้าที่ที่สัมพันธ์กับด้านความรู้ มีองค์ประกอบย่อย

คือ

- 2.1 การนิเทศ และประเมินผลการสอน
- 2.2 การพัฒนาบุคลากร และทีมงาน
- 2.3 การพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.4 การพัฒนากระบวนการกลุ่ม
- 2.5 การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ และการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.6 การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 2.7 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3. ด้านทักษะ (Skills) เป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล ผู้บริหาร
สถานศึกษาต้องมีทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership skills)
  - 3.1.1 ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
  - 3.1.2 ทักษะการติดต่อสื่อสาร

3.1.3 ทักษะการนิเทศ

3.1.4 ทักษะการแนะแนวทางการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่ม

3.2 ทักษะด้านเทคนิค (Technical skills)

3.2.1 ทักษะการกำหนดเป้าหมาย หรือการกำหนดวิสัยทัศน์

3.2.2 ทักษะการประเมินผล และการวางแผน

3.2.3 ทักษะการสังเกต

3.2.4 ทักษะการวิจัย และประเมินผล

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการ หรือจัดสรร ทรัพยากรในการพัฒนางานวิชาการที่จะทำให้งานวิชาการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อความสะดวกสบายแก่ครูผู้สอนในการดำเนินการ จึงบ่งชี้ถึงคุณภาพของการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาได้ แต่ปัจจัยจากภายนอกจะไม่เอื้อต่อการพัฒนางานวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 221-224) ได้กำหนด องค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน ดังนี้

1. การกำหนดภารกิจของโรงเรียน (Defining the school mission) หมายถึง การกำหนด ภารกิจของโรงเรียนเป็นกรกำหนดกรอบขอบเขตของงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบ ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งจำแนก ภารกิจโรงเรียนออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1.1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน (Framing school goals) ฮอลลิงเจอร์ และ เมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 221) กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนนั้น จะต้องมีวามชัดเจน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยให้ทีมงานมีส่วน ในการกำหนดเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะต้องรวมถึงความรับผิดชอบของคณะครู เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด เป้าหมายในด้านการปฏิบัติงานจะต้องแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ที่สามารถวัดได้ นอกนั้นเป้าหมายของโรงเรียนจะต้องมีลักษณะที่ถ่ายทอดครูในการที่จะนำไปสอน ได้ตรงตามจุดประสงค์ในห้องเรียน การวางแผนงานทางวิชาการในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น ที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน แมสซี และดราไกลาส (Massie & Drauglas, 1981, pp. 220-222 อ้างถึงใน ปรียาพร วงษ์อนุตรโรจน์, 2535, หน้า 124-125) กล่าวถึง การกำหนดเป้าหมายทางด้านวิชาการของโรงเรียนได้ว่า การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาของ

ผู้บริหาร ผู้ช่วยบริหาร และคณะกรรมการการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน เช่น การวางแผนการรับนักเรียนนักศึกษา การปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งควรรวบรวมความคิดเห็นของฝ่ายต่าง ๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษา

สรุป การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายด้านวิชาการโดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และมีการประเมินความต้องการของครู อาจใช้แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน

1.2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน (Communication school goals) หมายถึง การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะต้องจัดขึ้นเพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้ทราบทั่วกัน ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การประชุมคณะครู การชี้แจงในหนังสือคู่มือของโรงเรียน เป็นต้น และโดยรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุยกับครู เป็นต้น การติดต่อสื่อสารเป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหาร การอำนวยความสะดวกขั้นตอนของการบริหารย่อมมีการติดต่อสื่อสารเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ การติดต่อสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจที่ดี มีเหตุผล และเป็นการปลูกฝังความสามัคคีในองค์กร การจัดให้มีระบบการสื่อสารที่ดีในองค์กรเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และเป็นสิ่งสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหาร ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับเฮค (Heck, 1990, pp. 110-122) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสื่อสารเป้าหมายด้านวิชาการหรือเป้าหมายการเรียนการสอนให้ครู นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองได้ทราบโดยทั่วกัน และฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, pp.190-192) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารในโรงเรียนว่าการติดต่อสื่อสารในโรงเรียนเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้สึกรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ การสื่อสารระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง และการสื่อสารของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมที่จะช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จ การติดต่อสื่อสารจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้รับข่าวสารได้เข้าใจเหมือนกับผู้ที่ส่งข่าวสารตั้งใจส่งข่าวสารนั้น

สรุปการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนให้กับครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ

2. การจัดการด้านการเรียนการสอน (Managing the instructional program) หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครู การเรียนของนักเรียน และการประสานงานการเฝ้าสอนซึ่งจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การนิเทศ และการประเมินผลด้านการสอน (Supervising and evaluation instruction) หมายถึง ผู้บริหารจะทำงานร่วมกับครูในด้านหลักสูตร และการสอน ผลงานของ

ผู้บริหารจะต้องมั่นใจได้ว่าเป้าหมายของโรงเรียนได้ถูกถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ซึ่งรวมถึงการประสานเป้าหมายของโรงเรียนกับจุดประสงค์ของการเรียนในห้องเรียน โดยการเขียนอย่างไม่เป็นทางการ การให้ผลย้อนกลับแก่ครูทั้งทางด้านการนิเทศ และการประเมินผล โดยมีจุดประสงค์ที่จะทำให้เป็นรูปธรรม และให้ครูเป็นผู้นำวิธีสอนที่เฉพาะเจาะจง ไปปฏิบัติ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 221-224)

สรุป การนิเทศ และการประเมินผลด้านการสอน หมายถึง การสังเกตการณ์สอน อย่างไม่เป็นทางการของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน โดยใช้เวลาสั้น ๆ และไม่มี การกำหนดล่วงหน้า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลด้านการสอนแล้ว สามารถชี้ให้เห็นถึง จุดเด่น จุดด้อยที่ควรมีการพัฒนาในการสอนของครูได้

2.2 การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร (Coordinating curriculum) หมายถึง การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีการประสานงานกับครูในด้านการนำ หลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยจะต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน ในห้องเรียน และคะแนนการทดสอบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยตรง ผู้บริหาร สถานศึกษามีหน้าที่สร้างความเข้าใจกับครูในโรงเรียนในด้านการนำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยครูสามารถทำการสอนได้ผลตามความมุ่งหมาย และเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้มากที่สุด ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 222)

สรุป การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดตัวบุคคลในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน มีการกำกับดูแลสร้าง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3 การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (Monitoring student progress) หมายถึง ผู้บริหารควรจะใช้ผลจากคะแนนทดสอบในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การประเมินหลักสูตร การประเมินด้านการสอน และการวัดผลความก้าวหน้าตามเป้าหมาย ของโรงเรียน ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 221-224)

สรุป การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง มีการพบครูเป็นรายบุคคล เพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน มีการวิเคราะห์แบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบจุดเด่น จุดด้อยทางด้านการเรียนของนักเรียน

3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (Promote school climate) หมายถึง บรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐาน (Norms) ทักษะคิของ บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทาง การ วิชาการของโรงเรียน ทั้งด้านตัวครู นักเรียน และการเรียนการสอน รวมทั้งมาตรฐานทางวิชาการ

ของโรงเรียน ซึ่งจะจำแนกบทบาทในกาส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน เป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 การควบคุมการใช้เวลาในการสอน (Protecting in instructional time) หมายถึง เวลาที่ใช้ในการสอนของครูในห้องเรียน มักจะสูญเสียไปกับการแนะนำกฎเกณฑ์ในการเรียน ให้กับเด็ก เด็กที่เรียนช้า รวมทั้งคำขอร้องต่าง ๆ จากฝ่ายสำนักงานของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหาร ต้องหาทางควบคุมกิจกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยผลักดันให้เป็นนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการนำนโยบายนี้ไปใช้ในการกำจัดสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้การสอน ในห้องเรียนหยุดชะงักลงได้ ก็จะสามารถเพิ่มเวลาในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนจะมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 222-223)

สรุป การควบคุมการใช้เวลาในการสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ มีการควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำวิชาไม่มาทำการสอน

3.2 การดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด (Maintaining high visibility) หมายถึง ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทั้งกับครูและนักเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี และเพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่จะไปใช้เป็นข้อมูล ในการพัฒนา ตามที่ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 223) กล่าวว่า การดูแล เอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นการช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับนักเรียน และกับครู ซึ่งปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการแบบนี้ผู้บริหารจะได้รับข้อมูลมากมายในด้าน ความต้องการของนักเรียน และครู ผู้บริหารจะมีโอกาสสื่อสารเป้าหมายระดับต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้ครู และนักเรียนทราบ

สรุป การดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียนอย่างใกล้ชิด หมายถึง การที่ผู้บริหาร สถานศึกษา ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู และนักเรียน ได้อย่างเต็มที่

3.3 การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู (Providing incentives for teachers) หมายถึง ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 223) ได้กล่าวว่า การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับ ครู การสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ รวมทั้งการให้รางวัล และการให้การยอมรับ การทำงานของครูนับเป็นบทบาทที่สำคัญส่วนหนึ่งของผู้บริหารในการที่ทำให้โครงสร้างของ บริการทำงานดีขึ้น รางวัลที่ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับครูอาจารย์ไม่ใช่เงิน เพียงอย่างเดียวหากแต่อาจเป็นคำชมเชยทั้งโดยส่วนตัว หรือการให้สิ่งจูงใจยอมรับ โดยการมอบ ใบประกาศเกียรติคุณและการให้รางวัลอย่างเป็นทางการ เป็นต้น

สรุป การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู หมายถึง การยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครู ที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ และมีการส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

3.4 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (Promoting professional development) ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 223) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ผู้บริหารควรให้โอกาสแก่ครูในการพัฒนาวิชาชีพ โดยการจัดให้มีการฝึกอบรม ณะประจำการ รวมทั้งการช่วยเหลือครูได้เรียนรู้ถึงการผสมผสานทักษะต่าง ๆ ตามโครงการ พัฒนาบุคลากร และช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้

สรุป การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง มีการแจ้งข่าวสาร หรือเผยแพร่ บทความที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้ครูได้ทราบอยู่เสมอ และสนับสนุนครู เข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของ โรงเรียน

3.5 การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ (Developing and enforcing academic standards) ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 224) ได้กล่าวว่า มาตรฐานทางวิชาการที่สูง และมีความชัดเจนจะเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และ มาตรฐานที่สูงขึ้นนี้จะแสดงให้เห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นของโรงเรียนใน โอกาสต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ที่จะพัฒนา และดำรงไว้ซึ่งบรรยากาศในทางบวกในที่ซึ่งครูทำงาน และในที่ซึ่งนักเรียนเรียน การปรับปรุงบรรยากาศจำเป็นเป็นต้องอาศัยทักษะในการสนองตอบต่อ ผู้ที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดการริเริ่มความคาดหวัง และสภาพใหม่ ๆ ซึ่งจุดประสงค์ สุดท้ายก็คือ การปรับปรุงการเรียนการสอนนั่นเอง

สรุป การพัฒนาและสร้างมาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง มีการจัดตั้งคณะทำงาน ด้านวิชาการ เพื่อจัดทำ และพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน และกำหนดเกณฑ์ มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือช่วงชั้น

3.6 การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ (Providing incentives for learning) ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p. 224) การส่งเสริมบรรยากาศด้านการเรียนรู้ ของนักเรียน โดยให้รางวัล และการยอมรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการสูง และเมื่อนักเรียน มีการปรับปรุงผลการเรียนดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารต้องให้โอกาสนักเรียนในการที่จะเป็น ที่ยอมรับของห้องเรียนและในโรงเรียน โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำหน้าที่ประสานระหว่าง ห้องเรียน และโรงเรียนในด้านการให้รางวัลเพื่อเป็นการยืนยันว่าผู้บริหารให้การสนับสนุน อย่างจริงจัง

สรุป การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ หมายถึง การยกย่องชมเชยนักเรียน ที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น โดยการประกาศเกียรติคุณ หรือลงข่าวในวารสารของ โรงเรียน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาด โรงเรียน และประสบการณ์ทำงานของครู ดังนี้

ขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน (Ries, 1988, p. 29) เพราะขนาดของสถานศึกษามีขนาดต่างกัน มีความยุ่งยากซับซ้อนในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน และขนาดของสถานศึกษาต่างกันจึงมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของประสิทธิผลของโรงเรียน (Hoy & Miskei, 1991, p. 373) วิไลพร อภิบาลศรี (2551, หน้า 42) กล่าวว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อความสามารถในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพราะขนาดของโรงเรียน เป็นตัวกำหนดจำนวนนักเรียน และจำนวนบุคลากรซึ่งโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน จะทำให้โครงสร้างและปริมาณงานของโรงเรียนต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่มีโครงสร้างซับซ้อนกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งมีโครงสร้าง และปริมาณงานที่ต่างกันนี้ จะเป็นผลต่อการดำเนินงานต่างกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ชำนาญ ท้วมพงษ์ (2550) ที่ได้ศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนในกิ่งอำเภอนิคมน้ำอ้น สำนักงานการประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน สุมลพรรณ เกิดโมลี (2550) ได้ศึกษา พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ขนาดของ โรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน เพื่อจะนำผลการศึกษาไปใช้ในการแก้ปัญหา และปรับปรุงคุณภาพการบริหารวิชาการในสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จึงได้นำมาศึกษาเพื่อที่จะนำมาแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้มีความเสมอภาคกัน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย และเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ดี และมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

ประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะว่าโรงเรียนที่มีครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนมากย่อมส่งผลให้การพัฒนาการเรียนการสอน สื่อวัสดุประกอบการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาดำเนินไปอย่าง

มีประสิทธิภาพ ปริฉัตร เล็กดวง (2545) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สารรัตน์ พวงเงิน และอาคม มหามาศย์ (2551) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวโดยสรุป จากผลการวิจัยที่กล่าวมา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และมีผลต่อการบริหารงานวิชาการ และทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจนำตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในการศึกษาปัญหา และหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปริฉัตร เล็กดวง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการศึกษาค้นพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการประสานงานด้านหลักสูตร การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน การนิเทศและการประเมินผลการสอน การสื่อสารเป้าหมายโรงเรียน และกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

สมเกียรติ พลละจิตต์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนดีเด่น: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนดีเด่น มี 3 มิติ 1) มิติบุคคล มี 15 ลักษณะ ได้แก่ วิสัยทัศน์ ความตื่นตัว และการปรับตัว ความท้าทาย ความสามารถสูง หลักการทำงาน การปรับปรุงงาน และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง การแก้ปัญหา การบริหารเวลา ความคิดสร้างสรรค์ ความใฝ่รู้ และการแสวงหาความรู้ ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ คุณธรรม เจตคติที่ดีต่ออาชีพและโรงเรียน และแรงจูงใจ 2) มิติทีม มี 24 ลักษณะ ได้แก่ เป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วม กฎเกณฑ์ ขนาดของทีม การบริหารจัดการตนเอง การมอบหมายงาน การวางแผน การปรับปรุงงานและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทีมงาน การแก้ปัญหา การตัดสินใจ ผู้นำ-ผู้ตามที่ดี การติดตามงาน ความเสมอภาค ความคิดสร้างสรรค์ บรรยากาศการทำงาน การเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานข้ามทีม การสื่อสารที่ดี ความไว้วางใจ

ความรับผิดชอบ แรงจูงใจ ความกลมเกลียว และวัฒนธรรมมุ่งผลสำเร็จ 3) มิติโรงเรียน
 มี 25 ลักษณะ ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม เกียรติประวัติของโรงเรียน การระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน
 การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ เป้าหมายสูง การจัดโครงสร้างองค์การ ศักยภาพครู
 การกำหนดมาตรฐานงาน การสร้างทีมงานคุณภาพ ศักยภาพนักเรียน หลักสูตร การวางแผน
 การปรับปรุงงานและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทีมงาน การแก้ปัญหาการสื่อสารที่ดี
 การประชาสัมพันธ์ การเอื้ออำนวยประโยชน์ การนำระบบคุณภาพเข้ามาประยุกต์ใช้ บรรยากาศ
 การทำงาน ระบบฐานข้อมูล การติดตามงาน แรงจูงใจ และวัฒนธรรมมุ่งผลสำเร็จ ผลสืบเนื่องจาก
 การมีภาวะผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนดีเด่น ด้านบวก วัฒนธรรมในการใฝ่รู้ วินัยเด่น การบริหาร
 เวลา ผู้นำ-ผู้ตามที่ดี ความก้าวหน้าในวิชาชีพ การยอมรับ ความพึงพอใจในงาน ตัวแบบนวัตกรรม
 ความมีชื่อเสียง ความพึงพอใจ และด้านลบ ไม่มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ค่านิยมไม่ประหยัด
 ภาระงานไม่เท่ากัน และผู้นำไม่มีภาวะผู้นำ

อันธิยา ภูมิไธสง (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 โดยรวม
 และรายด้านอยู่ในระดับมาก ถ้าจำแนกตามประสบการณ์การบริหารงาน โดยรวมแตกต่างกันน้อย
 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ถ้าจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันน้อย
 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

กิตติวรรณ แสนโท (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า
 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตาม
 ขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 ด้านประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สิริกร พลางาม (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา
 และครู มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
 และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามสถานภาพ กับตำแหน่ง
 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ถ้าจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผกากรอง ศรีประไหม (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำ
 ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบหลัก พบว่า การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

แดนเนอร์ลิง (Dennerling 1999, p. 98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ครูใหญ่ในโรงเรียน ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา การวิเคราะห์ความเป็นผู้นำทางการสอน เป็นการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะของครูใหญ่ในฐานะที่เป็นผู้นำทางการสอน อย่างเข้มแข็ง มีคำถามการวิจัย 5 ข้อ ถูกเขียนขึ้นเพื่อกำหนดความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างครูใหญ่ ที่สัมพันธ์กับความเป็นผู้นำทางการสอนของครูใหญ่และความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางการสอนของครูใหญ่ และเพื่อระบุความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูใหญ่ และ ความคิดเห็นของครู นอกจากนี้ การศึกษายังมองที่ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำของครูใหญ่ในโรงเรียนประถม และ โรงเรียนมัธยม สัมฤทธิ์ผลของนักเรียน สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของนักเรียน และขนาดองค์ประกอบของเขตโรงเรียนการศึกษานี้ทำขึ้น โดยแบบสำรวจจะ ส่งไปที่ครูใหญ่ในโรงเรียนประถม และ โรงเรียนมัธยม จำนวน 96 แห่ง ที่ตั้งอยู่ในรัฐโอเรกอน การวิเคราะห์ข้อมูลจะดูความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็นผู้นำของครูใหญ่ในโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม และสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า 1) ความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูที่มีต่อความเป็นผู้นำทางการสอนของครูใหญ่ 2) ครูใหญ่ และครูแตกต่างกันในความคิดเห็น เกี่ยวกับภาวะความเป็นผู้นำทางการสอน และการควบคุมดูแลที่แท้จริงของการสอน 3) ไม่มีการวัด ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะความเป็นผู้นำของครูใหญ่ในโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

บลาสเซ และบลาสเซ (Blasé & Blasé, 1999, p.121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาลักษณะ ของผู้นำในด้านการสอน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสอนในชั้นเรียนในเชิงบวก ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การแสดงความเป็นผู้นำที่เหมาะสมแสวงหา และการใช้ข้อมูลสำหรับพัฒนาหน่วยงาน และ สมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ เรื่อง มนุษย์สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานร่วมกันอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาผู้ร่วมงานจึงเป็นการสร้างคุณภาพ การสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารให้การแนะนำการวิจัย และนำนวัตกรรมทางการศึกษา มาใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งสนับสนุนการใช้แหล่งข้อมูลในการศึกษาพัฒนาเกี่ยวกับการ การเรียนการสอนจุดโครงการให้ครูใน โรงเรียนสับเปลี่ยนการเยี่ยมชั้นเรียน จัดให้มีการอบรม

ความรู้เกี่ยวกับวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมแก่ครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ บทความเกี่ยวกับวิชาการ เพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

แอนเดอร์สัน (Anderson, 2000, p. 156) ได้ศึกษา พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาและครู ที่เป็นผู้นำทางการศึกษาจาก กลุ่มตัวอย่าง 132 คน โดยมีพฤติกรรมดังนี้ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน และการสื่อสาร การจัดการหลักสูตรและการสอน 2) การควบคุมดูแลการนิเทศการสอน 3) การตรวจสอบ 4) ความก้าวหน้าของนักเรียน 5) การส่งเสริมบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเพียง 1 มิติ คือ การตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน

ยามะดะ (Yamada, 2000, p. 143) ได้ทำการวิจัยถึง ความรับผิดชอบและสมรรถภาพ ในการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา เมืองเฟสโน รัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับ 1) เตรียมการในด้านการศึกษา 2) ประสิทธิภาพในการบริหาร 3) เพศ 4) จำนวนครั้งในการนิเทศผู้ร่วมงาน 5) ขนาดของโรงเรียน ส่วนสมรรถภาพของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางวิชาการนั้นขึ้นอยู่กับ 1) เพศ 2) การเตรียมการ ในด้านการศึกษา 3) ประสิทธิภาพในการบริหาร 4) จำนวนครั้งในการนิเทศเพื่อนร่วมงาน 5) ขนาดของโรงเรียน ในการศึกษายังพบว่า มหาวิทยาลัยและ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ควรจะได้มีโปรแกรมการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ในขอบข่ายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเป็นผู้นำทางวิชาการแก่ครูผู้สอน ได้ รวมทั้งสามารถ ประเมินผล เพื่อช่วยเหลือคณะครูในฐานะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพจากที่กล่าวมา ประสิทธิภาพของผู้บริหาร

ไมล็กี (Mickey, 2000, p. 99) ได้ทำการวิจัยถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในเรื่องของวิธีการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาท้องถิ่น ใช้ในการเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดกลาง การศึกษาครั้งนี้ต้องการหลอมรวมการเรียนการสอนเข้ากับการบริหารการศึกษา จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ ใช้วิธีเชิงระบบในการปรับโครงสร้าง การทำงาน ให้รับรู้ถึงความสำคัญของอำนาจในตำแหน่งหรือบทบาทที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง และพบว่า ภาวะผู้นำแบบร่วมกันทำงาน เป็นรูปของภาวะผู้นำที่มีความสำเร็จสูงในการปรับเปลี่ยน โครงสร้างผู้บริหารจะสนับสนุนการสร้างทีมงาน และการร่วมมือระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ ยังคำนึงถึงความปลอดภัย กฎระเบียบและบรรยากาศในการทำงานผู้บริหารจะช่วยให้มีการพัฒนา ศักยภาพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ และในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนี้ เป็นการปฏิบัติซึ่งต้องใช้เวลามากจำต้องอาศัยการวางแผนและการจัดการที่ดี

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่ประสิทธิภาพที่สูง สามารถเป็นผู้นำ นำทางไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผู้บริหารจะมีส่วนสำคัญในการเป็นผู้นำแล้ว บุคคลกรที่มีความเกี่ยวข้องก็ต้องให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ประสบผลความสำเร็จ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดการทำข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 380 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2559 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 191 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) กำหนดขนาดโรงเรียน เป็นเกณฑ์การสุ่ม ดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	39	19
ขนาดกลาง	128	63
ขนาดใหญ่	213	109
รวม	380	191

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Check list) มีจำนวน 2 ข้อ คือ ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มี 3 องค์ประกอบ 11 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	มี 4 ข้อ
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	มี 4 ข้อ
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน	มี 5 ข้อ
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	มี 5 ข้อ
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	มี 4 ข้อ
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	มี 3 ข้อ
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด	มี 3 ข้อ
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	มี 3 ข้อ
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	มี 3 ข้อ
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	มี 5 ข้อ
11. ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	มี 5 ข้อ

โดยศึกษาเปรียบเทียบตามตัวแปร ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามแนวความคิดของ ลิเคอร์ท (Likert, 1967) กำหนดคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดโดยการศึกษาเอกสารในข้อ 1 แล้วนำมาวิเคราะห์
สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
3. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น
ให้อาจารย์ที่ปฏิบัติงานนิพนธ์ตรวจแก้ไขรูปแบบความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษา
และรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอต่อประธานกรรม กรรมการควบคุมงานนิพนธ์
และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยใช้
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาของเครื่องมือ (Index of item objective
congruence: IOC) IOC ตั้งแต่ .50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือตรงตาม
เนื้อหา (วาโร เฟิงส์วีสดี, 2551, หน้า 245) ซึ่งข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง .67-1.00 สำหรับรายชื่อ
ผู้ทรงคุณวุฒิที่ขอความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถามมีรายชื่อ ดังต่อไปนี้
  - 4.1 ดร.ชานันท์ ประภา ผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
  - 4.2 นางปาริย์ ไอสถ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
  - 4.3 นางยุพาสินี วันชูเสริม รองผู้อำนวยการ โรงเรียนคลองหาดพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อ
ประธานควบคุมงานนิพนธ์อีกครั้ง นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out)
กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของ
แบบสอบถามเป็นรายข้อ ในแต่ละงาน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
(Pearson product moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมซึ่งได้ค่าอำนาจ
จำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .65-.91
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าอำนาจจำแนก มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
และความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient
alpha) ของ (Cronbach, 1990) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .99
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้ว เสนออาจารย์ที่ปฏิบัติงานนิพนธ์
เพื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริง ในการเก็บข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวม ข้อมูลวิจัย

2. ผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามจากครูผู้สอนในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัด สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ตอบข้อคำถามในการแจก แบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง

2.2 ในกรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยติดตาม และประสานงานกับโรงเรียนที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่ เพื่อรวบรวมให้ครบตามจำนวน โดยผู้วิจัยเดินทางไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบ และคัดเลือก แบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เท่านั้น

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย และสมมุติฐานของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยผู้ศึกษาได้กำหนด การแปลผลคะแนนไว้เป็นช่วงคะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2556, หน้า 102) แบ่งตามความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

1. ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสพการณ์ทำงานของครู โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่าแตกต่าง จะดำเนินการทดสอบรายด้านและรายคู่ ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน สหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาแบบเอฟ (F -distribution)

p แทน ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ

MS แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง (Mean squares)

df แทน ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

SS แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง (Sum of squares)

* แทน ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ผลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผู้วิจัยวิเคราะห์
หาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำไปเทียบกับเกณฑ์และจัดลำดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก	33	17.28
	ขนาดกลาง	77	40.31
	ขนาดใหญ่	81	42.41
รวม		191	100.00
ประสบการณ์ทำงานของครู	ไม่เกิน 10 ปี	47	27.61
	มากกว่า 10-20 ปี	123	61.40
	มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	21	10.99
รวม		191	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูในสหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 7 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นครู โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 17.28 ครูโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 40.31 และครูโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 42.41 ส่วนของประสบการณ์ทำงานของครู ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 27.61 ประสบการณ์ทำงานของครู มากกว่า 10-20 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 61.40 และประสบการณ์ทำงานของครู มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.99

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	<i>n</i> = 191			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่
การกำหนดภารกิจของโรงเรียน				
1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	3.54	0.58	มาก	9
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	3.56	0.50	มาก	8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	<i>n</i> = 191			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่
การจัดการด้านการเรียนการสอน				
1. การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน	3.59	0.70	มาก	4
2. การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	3.52	0.53	มาก	10
3. การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	3.51	0.49	มาก	11
การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน				
1. การควบคุมการใช้เวลาในการสอน	3.72	0.56	มาก	1
2. การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด	3.57	0.64	มาก	7
3. การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	3.57	0.43	มาก	6
4. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	3.58	0.62	มาก	5
5. การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	3.66	0.47	มาก	2
6. การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	3.66	0.51	มาก	3
รวม	3.57	0.33	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนโดยรวมและรายชื่อ

ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. โรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม	3.45	1.50	ปานกลาง	3
2. ประเมินความต้องการของครูโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน	3.64	0.93	มาก	2
3. ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน	3.68	1.03	มาก	1
4. พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้น	3.38	0.90	ปานกลาง	4
รวม	3.54	0.58	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ โรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม และพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ประเมินความต้องการของครูโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และโรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้น

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	3.62	0.84	มาก	3
2. ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครู ทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของ โรงเรียน	3.34	0.86	ปานกลาง	4
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน	3.67	1.03	มาก	1
4. จัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศแสดงให้เห็นถึง การให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียน	3.63	0.87	มาก	2
รวม	3.56	0.50	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการสื่อสาร
เป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ผู้บริหารพบปะครู
อย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน จัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศ
แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียน และประชุมชี้แจงเป้าหมาย
ด้านวิชาการของโรงเรียนให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย
ได้แก่ ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการ
ของโรงเรียน

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. สังเกตการณ์สอนอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน โดยใช้เวลาสั้น ๆ และไม่มี การกำหนดล่วงหน้าโดยไม่มีการบันทึก	3.63	0.84	มาก	2
2. ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาในการสอน ของครู	3.60	1.40	มาก	3
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู ด้านการทำงานของนักเรียน หลังการสังเกตการสอน	3.67	1.19	มาก	1
4. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครู ด้วยกันเพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไปในทิศทางเดียวกัน	3.50	0.94	มาก	5
5. บันทึกการนิเทศเพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอน ของครูว่าสอดคล้องกับเป้าหมายด้วยวิชาการของ โรงเรียนหรือไม่	3.56	1.31	มาก	4
รวม	3.59	0.70	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู ด้านการทำงานของนักเรียนหลังการสังเกตการสอน สังเกตการณ์สอนอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน โดยใช้เวลาสั้น ๆ และไม่มีการกำหนดล่วงหน้าโดยไม่มีการบันทึก และชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครู ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ บันทึกการนิเทศเพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอนของครูว่าสอดคล้องกับเป้าหมายด้วยวิชาการของโรงเรียนหรือไม่

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตร โดยรวม
และรายข้อ

ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	<i>n</i> = 191			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่
1. กำหนดตัวบุคคลในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน	3.40	0.76	ปานกลาง	4
2. ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้	3.60	0.67	มาก	1
3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	3.54	0.88	มาก	3
4. กำกับ ดูแลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังของแต่ละสาระการเรียนรู้	3.54	0.86	มาก	2
รวม	3.52	0.53	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการประสานงาน
ด้านการใช้หลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กำหนดตัวบุคคลในการ
ประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบการ
ตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้กำกับ ดูแลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย
ได้แก่ กำหนดตัวบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. พบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน	3.64	0.62	มาก	1
2. ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่น จุดด้อยทางด้านการเรียนของนักเรียน	3.61	0.90	มาก	2
3. ใช้ผลการทดสอบเพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน	3.53	0.88	มาก	3
4. จัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว	3.34	0.54	ปานกลาง	5
5. ใช้ผลจากการทดสอบเพื่อจัด โครงการสอนพิเศษให้เหมาะสมกับนักเรียน เช่น การสอนซ่อมและการสอนเสริม	3.39	0.69	มาก	4
รวม	3.51	0.49	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ จัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ พบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางด้านการเรียนของนักเรียน และจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่	3.85	0.65	มาก	1
2. ควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ประจำวิชาไม่มาทำการสอน	3.64	0.91	มาก	3
3. กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องเสียง หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเป็นการรบกวน หรือขัดจังหวะในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.67	0.80	มาก	2
รวม	3.72	0.56	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ที่กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องเสียง หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเป็นการรบกวน หรือขัดจังหวะในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ประจำวิชาไม่มาทำการสอนส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ประจำวิชาไม่มาทำการสอน

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด
โดยรวมและรายข้อ

ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับครู และนักเรียนอย่างเต็มที่	3.59	0.64	มาก	1
2. จัดครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ ครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน	3.56	0.86	มาก	3
3. จัดสอนซ่อมเสริม หรือจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถ ของนักเรียน	3.57	0.84	มาก	2
รวม	3.57	0.64	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการดูแล
เอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
กับครู และนักเรียนอย่างเต็มที่ที่จัดสอนซ่อมเสริม หรือจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็น
การส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนและจัดครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแล
ชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
จัดครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ	3.73	0.55	มาก	1
2. ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ	3.59	0.84	มาก	2
3. ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ	3.40	0.76	ปานกลาง	3
รวม	3.57	0.43	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจกับครู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ และตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. แจ้งข่าวสาร หรือเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้ครูได้ทราบ อยู่เสมอ	3.60	0.67	มาก	2
2. สนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน	3.54	0.88	มาก	5
3. ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	3.54	0.86	มาก	4
4. จัดให้มีการฝึกใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน	3.64	0.61	มาก	1
5. เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการสอนแก่ครูอยู่เสมอ	3.60	0.89	มาก	3
รวม	3.58	0.62	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการส่งเสริม
ให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรก จัดให้มีการฝึกใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้นักเรียน
บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนแจ้งข่าวสาร หรือเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม
การพัฒนาวิชาชีพให้ครูได้ทราบอยู่เสมอ และเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค
วิธีการสอนแก่ครูอยู่เสมอ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการ
ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน
ด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ เพื่อจัดทำ และ พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน	3.52	0.89	มาก	1
2. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น	3.38	0.54	ปานกลาง	3
3. ประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	3.39	0.69	มาก	2
รวม	3.66	0.51	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการพัฒนา
และสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กำหนดเกณฑ์
มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น อยู่ในระดับปานกลาง
โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ เพื่อจัดทำ และ
พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน ประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียน
ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ และกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียน
ในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน
ด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้
โดยรวมและรายชื่อ

ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้	n = 191			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
1. ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการ ดีเด่น โดยการประกาศเกียรติคุณ หรือลงข่าว ในวารสารของโรงเรียน	3.85	3.65	มาก	1
2. ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการ หรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุม นักเรียน	3.63	0.90	มาก	3
3. ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน ทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่น่าชื่อเสียงมาสู่ โรงเรียน ด้วยการให้เข้าพบพร้อมด้วยผลงาน	3.67	0.80	มาก	2
4. สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานดีเด่น ของนักเรียนตามโอกาสต่าง ๆ อยู่เสมอ	3.60	0.64	มาก	4
5. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึง พัฒนาการด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.56	0.86	มาก	5
รวม	3.66	0.51	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มี
การส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรก ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น โดยการประกาศ
เกียรติคุณ หรือลงข่าวในวารสารของโรงเรียน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขัน
ทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่น่าชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ด้วยการให้เข้าพบพร้อมด้วยผลงาน และ
ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการ หรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุม
นักเรียน ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงพัฒนา
การด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ตอนที่ 2 ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดเล็ก (n = 33)				ขนาดกลาง (n = 77)				ขนาดใหญ่ (n = 118)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
	การกำหนดภารกิจของโรงเรียน											
1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	3.82	0.59	มาก	1	3.48	0.53	ปานกลาง	10	3.47	0.60	ปานกลาง	6
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	3.63	0.55	มาก	9	3.63	0.40	มาก	4	3.47	0.56	ปานกลาง	5
การจัดการด้านการเรียนการสอน												
1. การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน	3.75	0.55	มาก	3	3.63	0.52	มาก	5	3.49	0.88	ปานกลาง	4
2. การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	3.64	0.45	มาก	8	3.53	0.47	มาก	8	3.46	0.61	ปานกลาง	9

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดเล็ก (n = 33)				ขนาดกลาง (n = 77)				ขนาดใหญ่ (n = 118)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่
	3. การตรวจสอบความก้าวหน้าของ นักเรียน	3.67	0.44	มาก	5	3.54	0.46	มาก	7	3.42	0.53	ปานกลาง
การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของ โรงเรียน												
1. การควบคุมการใช้เวลาในการสอน	3.77	0.54	มาก	2	3.81	0.59	มาก	1	3.61	0.53	มาก	2
2. การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน อย่างใกล้ชิด	3.67	0.47	มาก	6	3.64	0.57	มาก	3	3.47	0.74	ปานกลาง	7
3. การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	3.67	0.34	มาก	4	3.63	0.40	มาก	4	3.48	0.47	ปานกลาง	5
4. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	3.51	0.82	มาก	10	3.61	0.60	มาก	6	3.59	0.55	มาก	3
5. การพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการ	3.41	0.51	ปานกลาง	11	3.50	0.44	มาก	9	3.36	0.48	ปานกลาง	11
6. การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพ การเรียนรู้	3.67	0.63	มาก	7	3.69	0.52	มาก	2	3.63	0.44	มาก	1
รวม	3.66	0.24			3.61	0.30	มาก		3.50	0.38	ปานกลาง	

จากตารางที่ 15 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการพัฒนาและสร้างมาตรฐาน
ด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ
การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้การควบคุมการใช้เวลาในการสอนและการส่งเสริม
ให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การพัฒนาและสร้างมาตรฐาน
ด้านวิชาการ

ขนาดกลาง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การควบคุมการใช้เวลาในการสอนการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพ
การเรียนรู้และการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

ขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้าน การจัดให้มีการ
ส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ และการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้การควบคุมการใช้เวลา
ในการสอนและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหาร
สถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
การกำหนดภารกิจของโรงเรียน						
1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.17	2	1.58	4.86*	.009
	ภายในกลุ่ม	61.33	188	0.33		
	รวม	64.49	190			
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.19	2	0.59	2.38	.095
	ภายในกลุ่ม	46.96	188	0.25		
	รวม	48.15	190			

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การจัดการด้านการเรียนการสอน						
1. การนิเทศและการประเมินผล ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.65	2	0.82	1.69	.188
	ภายในกลุ่ม	91.82	188	0.49		
	รวม	93.46	190			
2. การประสานงานด้านการใช้ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	0.80	2	0.40	1.42	.245
	ภายในกลุ่ม	53.13	188	0.28		
	รวม	53.94	190			
3. การตรวจสอบความก้าวหน้า ของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.48	2	0.74	3.13*	.046
	ภายในกลุ่ม	44.57	188	0.24		
	รวม	46.05	190			
การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ของโรงเรียน						
1. การควบคุมการใช้เวลาในการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.56	2	0.78	2.52	.083
	ภายในกลุ่ม	58.07	188	0.31		
	รวม	59.62	190			
2. การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน อย่างใกล้ชิด	ระหว่างกลุ่ม	1.45	2	0.72	1.80	.168
	ภายในกลุ่ม	75.70	188	0.40		
	รวม	77.14	190			
3. การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	ระหว่างกลุ่ม	1.30	2	0.65	3.65*	.028
	ภายในกลุ่ม	33.45	188	0.18		
	รวม	34.75	190			
4. การส่งเสริมให้มีการพัฒนา วิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	0.25	2	0.13	0.32	.725
	ภายในกลุ่ม	73.18	188	0.39		
	รวม	73.43	190			

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
5. การพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.78	2	0.39	1.75	.177
	ภายในกลุ่ม	41.67	188	0.22		
	รวม	42.75	190			
6. การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.14	2	0.07	0.28	.757
	ภายในกลุ่ม	48.32	188	0.26		
	รวม	48.43	190			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.78	2	0.39	3.66*	.028
	ภายในกลุ่ม	20.10	188	0.11		
	รวม	20.88	190			

* $p < .05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสื่อสาร
เป้าหมายของโรงเรียน ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการควบคุมการใช้เวลา
ในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนา
วิชาชีพการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่
โดยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe's method) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		3.50	3.61	3.66
ขนาดเล็ก	3.66	-	0.05	0.16
ขนาดกลาง	3.61		-	0.11
ขนาดใหญ่	3.50			-

จากตารางที่ 17 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.82	3.48	3.47
ขนาดเล็ก	3.82	-	0.33*	0.35*
ขนาดกลาง	3.48		-	0.01
ขนาดใหญ่	3.47			-

* $p < .05$

จากตารางที่ 18 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง
และโรงเรียนขนาดเล็กกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต
วังบูรพา สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.67	3.54	3.42
ขนาดเล็ก	3.67	-	0.13	0.24
ขนาดกลาง	3.54		-	0.11
ขนาดใหญ่	3.42			-

จากตารางที่ 19 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต
วังบูรพา สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมพบว่า ทุกกลุ่มแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		3.67	3.63	3.48
ขนาดเล็ก	3.67	-	0.03	0.19
ขนาดกลาง	3.63		-	0.15
ขนาดใหญ่	3.48			-

จากตารางที่ 20 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู โดยรวมพบว่า ทุกกลุ่มแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ไม่เกิน 10 ปี (n = 47)				มากกว่า 10-20 ปี (n = 123)				มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป (n = 21)			
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับที่
	การกำหนดภารกิจของโรงเรียน											
1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	3.62	0.50	มาก	5	3.49	0.62	ปานกลาง	8	3.61	0.51	มาก	8
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	3.58	0.39	มาก	7	3.56	0.54	มาก	4	3.54	0.55	มาก	11
การจัดการด้านการเรียนการสอน												
1. การนิเทศและการประเมินผล ด้านการสอน	3.53	0.31	มาก	8	3.55	0.82	มาก	5	3.92	0.46	มาก	2
2. การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร	3.61	0.47	มาก	6	3.46	0.55	ปานกลาง	9	3.73	0.49	มาก	6
3. การตรวจสอบความก้าวหน้าของ นักเรียน	3.64	0.50	มาก	3	3.45	0.50	ปานกลาง	10	3.61	0.57	มาก	9
การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ของโรงเรียน												
1. การควบคุมการใช้เวลาในการสอน	3.82	0.51	มาก	1	3.71	0.58	มาก	1	3.59	0.52	มาก	10
2. การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน อย่างใกล้ชิด	3.62	0.46	มาก	4	3.50	0.70	ปานกลาง	7	3.89	0.48	มาก	4

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ไม่เกิน 10 ปี (n = 47)				มากกว่า 10-20 ปี (n = 123)				มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป (n = 21)			
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่	$\bar{X}$	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับที่
3. การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	3.66	0.48	มาก	2	3.50	0.41	ปานกลาง	6	3.73	0.28	มาก	5
4. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	3.41	0.39	มาก	10	3.60	0.68		3	3.90	0.56	มาก	3
5. การพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการ	3.29	0.51	ปานกลาง	11	3.43	0.46	ปานกลาง	11	3.70	0.41	มาก	7
6. การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพ การเรียนรู้	3.52	0.33	ปานกลาง	9	3.66	0.53	มาก	2	3.99	0.53	มาก	1
รวม	3.57	0.27	มาก		3.54	0.35	มาก		3.75	0.29	มาก	

จากตารางที่ 21 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม
ประสบการณ์ทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน ดังนี้

ไม่เกิน 10 ปี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการจัดให้มีการส่งเสริม
สภาพการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ
การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูและการตรวจสอบความก้าวหน้า
ของนักเรียน ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ

มากกว่า 10-20 ปี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจ
ให้กับครู การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน
การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน อยู่ในระดับ
ปานกลาง สอน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การควบคุมการใช้เวลา
ในการสอน การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ และการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ
ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ

มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ การนิเทศ และ
การประเมินผล ด้านการสอนและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย
ได้แก่ การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของครู
โดยรวมและราย ด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การกำหนดภารกิจของโรงเรียน						
1. การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.89	3	0.30	0.87	.456
	ภายในกลุ่ม	63.60	187	0.34		
	รวม	64.49	190			
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.22	3	0.07	0.29	.834
	ภายในกลุ่ม	47.93	187	0.26		
	รวม	48.15	190			

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
การจัดการด้านการเรียนการสอน						
1. การนิเทศและการประเมินผล ด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2.61	3	0.88	1.81	.146
	ภายในกลุ่ม	90.82	187	0.49		
	รวม	93.46	190			
2. การประสานงานด้านการใช้ หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2.02	3	0.67	2.42	.067
	ภายในกลุ่ม	51.92	187	0.28		
	รวม	53.94	190			
3. การตรวจสอบความก้าวหน้า ของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.72	3	0.57	2.42	0.68
	ภายในกลุ่ม	44.33	187	0.24		
	รวม	46.05	190			
การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ของโรงเรียน						
1. การควบคุมการใช้เวลาในการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.39	3	0.46	1.49	.219
	ภายในกลุ่ม	58.23	187	0.31		
	รวม	59.62	190			
2. การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน อย่างใกล้ชิด	ระหว่างกลุ่ม	2.80	3	0.93	2.35	.074
	ภายในกลุ่ม	74.34	187	0.40		
	รวม	77.14	190			
3. การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู	ระหว่างกลุ่ม	2.08	3	0.69	3.97*	.009
	ภายในกลุ่ม	32.67	187	0.18		
	รวม	34.75	190			
4. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	3.93	3	1.31	3.52*	.016
	ภายในกลุ่ม	69.51	187	0.37		
	รวม	73.43	190			
5. การพัฒนาและสร้างมาตรฐาน ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2.42	3	0.81	3.74*	.012
	ภายในกลุ่ม	40.33	187	0.22		
	รวม	42.75	190			

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	<i>SS</i>	<i>df</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
6. การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพ การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	3.38	3	1.13	4.64*	.004
	ภายในกลุ่ม	45.08	187	0.24		
	รวม	48.46	190			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.81	3	0.27	2.51	.060
	ภายในกลุ่ม	20.08	187	0.11		
	รวม	20.88	190			

* $p < .05$

จากตารางที่ 22 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม
ประสบการณ์ทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น
ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนา
และสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสหวิทยาเขตวังบูรพาจังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2559 โดยกำหนดขนาดของโรงเรียนตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 191 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเกิร์ต (Likert, 1932, p. 38) ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .65-.91 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่า แตกต่างจึงดำเนินการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ และการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน เป็นดังนี้

- 1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดสระแก้ว

ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ
โรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม และพัฒนาเป้าหมาย
ของโรงเรียน เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้น อยู่ใน
ระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียน
ของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ประเมินความต้องการของครูโดยใช้
แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และโรงเรียนกำหนด
เป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียน
ในทุกระดับชั้น

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการสื่อสารเป้าหมาย
ของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการ
ให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียง
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู
ในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน จัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศแสดงให้เห็น
ถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียน และประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการ
ของโรงเรียนให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่
ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของ
โรงเรียน

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการนิเทศ
และประเมินผลด้านการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู ด้านการทำงานของนักเรียนหลังการสังเกต
การสอนสังเกตการณ์สอนอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน โดยใช้เวลานั้น ๆ
และไม่มีการกำหนดล่วงหน้าโดยไม่มีการบันทึกและชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา
ในการสอนของครู ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ บันทึกการนิเทศเพื่อประเมินการจัด
การเรียนการสอนของครูว่าสอดคล้องกับเป้าหมายด้วยวิชาการของโรงเรียนหรือไม่

1.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการประสานงาน
ด้านการใช้หลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กำหนดตัวบุคคล

ในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้กำกับ คู่มือการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ กำหนดตัวบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน

1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ จัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็วอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ พบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อย ทางด้านการเรียนของนักเรียน และจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว

1.6 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ที่กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องเสียง หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเป็นการรบกวนหรือขัดจังหวะในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอนส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน

1.7 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและนักเรียนอย่างเต็มที่จัดสอนซ่อมเสริม หรือจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนและจัดครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณี

ที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชา ไม่มาทำการสอน ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน

1.8 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจ กับครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครู แต่ละคนได้ใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ และตอบแทนครู ที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ตอบแทน ครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ

1.9 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก จัดให้มีการฝึกใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ในการเรียนแจ้งข่าวสาร หรือเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ ให้ครูได้ทราบอยู่เสมอและเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแก่ครู อยู่เสมอส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับ เป้าหมายของโรงเรียน

1.10 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการพัฒนาและสร้าง มาตรฐานด้านวิชาการ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ด้านการเรียนรู้นักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ เพื่อจัดทำ และพัฒนาเกณฑ์ มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียนประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียนครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้นักเรียนในแต่ละ ระดับชั้น หรือระดับชั้น ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้ ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น

1.11 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีการส่งเสริม สภาพการเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

3 อันดับแรก ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น โดยการประกาศเกียรติคุณ หรือลงข่าวในวารสารของโรงเรียนยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะ ทางวิชาการ หรือนักเรียนที่น่าชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนด้วยการให้เข้าพบพร้อมด้วยผลงาน และ ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการ หรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุม นักเรียน ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึง พัฒนาการด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู เป็นดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาด ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตรการควบคุมการใช้เวลา ในการสอน การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการและการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสบการณ์ ทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการจัดให้มี สิ่งจูงใจให้กับครูการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 อภิปรายได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัด สระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การควบคุมการใช้เวลาในการสอน การจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ และการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ตามลำดับ

ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว มีการจัดประชุมสัมมนา พบปะพูดคุยกับครู ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อรับฟังและร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียนให้มีทิศทางไปในทางเดียวกันเพื่อที่จะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ที่สูงขึ้น และอีกทั้งผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อที่จะเป็นผู้นำของครูในการนำพาการศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพร กลมเกลี้ยง (2558, หน้า 70) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านพบว่าโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลและการวิจัย ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวรัช พรหมบ่อ (2559, หน้า 28) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนอำเภอชาติตระการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมุมมองและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลการสอนของครู และด้านการวางแผนเพื่อพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ ตามลำดับและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ ปานแก้ว (2552, หน้า 107) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 และเขต 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22, SD = .49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเป็นดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากยกเว้นข้อ โรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม และพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนประเมินความต้องการของครู โดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และ โรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ

โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว มีการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยการนำผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการโรงเรียน อย่างชัดเจน โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมอภิปรายผลร่วมกัน และกำหนดเป็นเป้าหมายของโรงเรียนจึงทำให้สามารถนำไปใช้และง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติวราณ แสนโท (2556, หน้า 62) ได้ศึกษา การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงอันดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการ ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และด้านกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม ด้านประเมินความต้องการของครูเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาราภรณ์ กลิ่นทอง (2557, หน้า 54-55) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประเมินความต้องการของครูเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการและกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน โดยให้บุคคลในโรงเรียนมีส่วนร่วม ส่วนพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน จัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียนและประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการของ

โรงเรียนให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้บริหาร พบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว ได้เห็น ความสำคัญของเป้าหมายด้านวิชาการเป็นอย่างมาก เพื่อให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ และมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน จึงมีการจัดประชุมพบปะผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและการทำงานด้านวิชาการของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุขฤทัย จันทรทรงกรด (2558, หน้า 59) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 17 ด้านการสื่อสารเป้าหมาย ของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมาย ด้านวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารประชุมชี้แจงด้านเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนให้ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครู ในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ส่วนผู้บริหารสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน ส่วนผู้บริหารสื่อสารให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง กับโรงเรียน เช่น ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของ โรงเรียน มีภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในอันดับสุดท้าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อันธิยา ภูมิโรสง (2556, หน้า 50) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีของ เขต 1 ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ จัดทำ ไปสเตอร์ หรือป้ายประกาศแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียน ประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนให้ครูนักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ และผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติหรือเป้าหมาย ด้านวิชาการ ของโรงเรียน

1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการนิเทศ และประเมินผลด้านการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู ด้านการทำงานของนักเรียนหลังการสังเกต การสอนสังเกตการณ์สอนอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน โดยใช้เวลาน้อย ๆ และไม่มีกำหนดล่วงหน้าโดยไม่มีการบันทึกและชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ในการสอนของครู ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ บันทึกการนิเทศเพื่อประเมินการจัดการ เรียนการสอนของครูว่าสอดคล้องกับเป้าหมายด้วยวิชาการของโรงเรียนหรือไม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู หลังการสังเกตการสอนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการอยู่เสมอ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อช่วยชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของ โรงเรียนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกริก ไกร เต็มมูล (2556, หน้า 84-85) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการนิเทศและการประเมินการสอนของครู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังเกตการณ์สอนของครู โดยไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อสังเกตการณ์สอนตามสภาพที่เป็นจริง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินนิเทศและการประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การสอนซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยลักษณ์ รักษา สนั่น ฝ่ายแดง และอมรรวรรณ วงศ์โกมลเชษฐ (2552, หน้า 58) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการนิเทศและประเมินผลการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ส่งเสริมให้นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร และการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกันเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน ($\bar{X} = 4.04$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูด้านการทำงานหลังการนิเทศการสอน ($\bar{X} = 3.90$)

1.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา

จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กำหนดตัวบุคคลในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้กำกับ ดูแลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละสาระการเรียนรู้ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ กำหนดตัวบุคคลในการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว ได้นำข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยมีการควบคุม

การสร้างแบบทดสอบให้ตรงกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อันธิยา ภูมิโรตง (2556, หน้า 52) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้ และกำหนดตัวบุคคลในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีฉัตร เล็กดวง (2554, หน้า 73-74) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้ และกำหนดตัวบุคคลใน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน

1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ จัดระบบให้มีการแจ้งผล การทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็วในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ พบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับ ความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่น จุดด้อยทางด้านการเรียนของนักเรียน และจัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียน ให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดระบบให้มีการแจ้งผล การทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว มีการพบปะกับครูเป็นรายบุคคล เพื่อให้คำปรึกษา ดูแล และช่วยเหลือเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน ให้มี การติดตามประเมินผล ผลการเรียนรู้ของนักเรียน มีการรายงานผลให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อรับทราบ และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปรีฉัตร เล็กดวง (2554, หน้า 74) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จักรระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว ใช้ผลการทดสอบเพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน และพบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญธร เลิศนา (2556, หน้า 74) ได้ศึกษา การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15, SD = .50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่นจุดด้อยทางการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 4.25, SD = .96$) รองลงมา คือ ข้อ 5 ใช้ผลการทดสอบเพื่อจัดโครงการสอนพิเศษให้เหมาะสมกับนักเรียน เช่น การสอนซ่อมและการสอนเสริม ($\bar{X} = 4.19, SD = .93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 4 จักรระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.92, SD = .72$)

1.6 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องเสียง หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเป็นการรบกวน หรือขัดจังหวะในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ประจำวิชาไม่มาทำการสอนส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ประจำวิชาไม่มาทำการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว มีการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อควบคุมดูแลการใช้เวลาในการสอนของครูให้ได้ประโยชน์กับนักเรียนได้อย่างเต็มที่ รวมไปถึงการควบคุมดูแลการเข้าชั้นแทนกรณีไม่มีครู และได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องใช้เสียง เพื่อไม่เป็นการรบกวนหรือขัดจังหวะในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธินิชา พรรณขาม (2554, หน้า 61) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 2 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้

คือ กำกับดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสาระวิชา ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการสอนแทนเมื่อครูประจำชั้น/ ประจำวิชา ไม่มาทำการสอน ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่ และกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเป็นการรบกวนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สิริกร พลาขาม (2557, หน้า 69-72) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีข้อ 4 กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.45$) ส่วนข้อ 5 มีมาตรการลงโทษนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.12$)

1.7 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ตรวจสอบชั้นเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและนักเรียนอย่างเต็มที่จัดสอนซ่อมเสริม หรือจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนและจัดครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ จัดครูสอนแทนหรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว ได้ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยการ ไปตรวจสอบชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อจะได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นการกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการติดตามกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาการความรู้ความสามารถของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังสุมาลี บุญรอดอยู่ (2558, หน้า 75) ได้ศึกษา การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ส่งเสริมให้ครูที่ปฏิบัติงานวิชาการบรรลุเป้าหมายให้ได้รับความก้าวหน้าในวิชาชีพ รองลงมาคือ สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางด้านวิชาการ

1.8 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจ

กับครู โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความรู้ความสามารถ และทักษะของตน ได้อย่างเต็มศักยภาพ และตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว มีการประเมินครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณธรรม เป็นที่ยอมรับของครูทุกคน มีการยกย่องเชิดชูเกียรติคุณครูที่ปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจอีกทั้งยังสนับสนุนส่งเสริมให้ได้โอกาสในการศึกษาต่อฝึกอบรมเสริมทักษะความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพให้กับครู และยังสนับสนุนให้ผลงานวิทยฐานะเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สราวุฒิ ศักดิ์ (2557, หน้า 86) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูพบว่า โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ กล่าวยกย่องชมเชย และมอบรางวัลครูที่มีผลงานดีเด่นอย่างเป็นทางการ เช่น ในที่ประชุม จุฬสาร หรือบันทึกภายในโรงเรียน กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูที่มีผลงานยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้พยายามพัฒนาตนเอง และจัดให้ครูมีห้องทำงาน อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่สะดวกสบายเอื้อต่อการปฏิบัติงาน

1.9 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก จัดให้มีการฝึกใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนแจ้งข่าวสาร หรือเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ ให้ครูได้ทราบอยู่เสมอและเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแก่ครู อยู่เสมอส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ สนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องเป้าหมายของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว มีการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมและจัดซื้อสื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้ครูได้นำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน มีการแจ้งข่าวสารความรู้กับครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ และสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัยอยู่เสมอ โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ รวมไปถึงส่งไปฝึกอบรมภายนอกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต มัชฌิมา (2557, หน้า 64)

ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของหัวหน้ากลุ่มสาระ
 ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี
 ด้านการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนาเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการสอน
 และสื่อเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูเรียนต่อในระดับ
 ที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาวิชาชีพตนเองและสนับสนุนและช่วยเหลือครูให้นำความรู้จากการอบรม
 มาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ จัดให้มีการอบรม
 หรือสัมมนาแก่ครูตามความต้องการของโรงเรียน

1.10 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
 จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการพัฒนา
 และสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กำหนดเกณฑ์
 มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น อยู่ในระดับปานกลาง
 โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ เพื่อจัดทำ
 และพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียนประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการ
 ให้นักเรียนครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้
 ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้น ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ กำหนดเกณฑ์
 มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือระดับชั้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
 ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว ได้จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ
 เพื่อจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น และ
 มีการประกาศให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบทั่วกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถัดดาวรรณ
 นัคคาเทพ (2557, หน้า 91) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
 สังกัดเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ พบว่า โดยรวม
 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ
 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ
 เพื่อจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน และประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ
 ทางด้านวิชาการให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

1.11 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา
 จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ด้านการจัดให้มีการส่งเสริม
 สภาพการเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

3 อันดับแรก ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น โดยการประกาศเกียรติคุณหรือลงข่าวในวารสารของโรงเรียนยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่น่าชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ด้วยการให้เข้าพบพร้อมด้วยผลงาน และประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการ หรือมีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุมนักเรียน ตามลำดับส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จัดให้มีสื่อและแหล่งในการยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น และนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน โดยการประกาศเกียรติคุณหรือลงข่าวในวารสารของโรงเรียนและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาผลงานทางด้านวิชาการในระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยรัตน์ ศรีเนตร (2559, หน้า 73) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันทักษะทางวิชาการเสมอการจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการดีเด่น โดยการประกาศเกียรติคุณ และการจัดนิทรรศการแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียนตามโอกาสต่าง ๆ ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงานของครู เป็นดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้าน การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน การประสานงานด้านการใช้หลักสูตรการควบคุมการใช้เวลาในการสอน การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนา และสร้างมาตรฐานด้านวิชาการและการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรมีงบประมาณ สื่อและเทคโนโลยี

แหล่งเรียนรู้ และมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวุฒิ สักดี (2557, หน้า 92-93) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 5 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพร กลมเกลี้ยง (2558, หน้า 82-83) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการและการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้วได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ด้านการบริหารและภาวะผู้นำ โดยการพัฒนาตนเองทางด้านวิสัยทัศน์ และการบริหารงานตามการปฏิรูปการศึกษา และได้นำความรู้มาพัฒนาวิชาชีพ ดังนั้น ประสิทธิภาพการทำงานของครูระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตติการ์ งามอเนก (หน้า 93-94) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครูกลุ่มโรงเรียนบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานของครู พบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนคติต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรภา แดงขาว (2556, หน้า 91-92) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนคติของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต
วังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาเป้าหมาย
ของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกระดับชั้นให้มีคุณภาพ
มากยิ่งขึ้น
2. ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพบปะครู
อย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน
3. ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดให้มี
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกันเพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ไปในทิศทางเดียวกัน
4. ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนด
ตัวบุคคลในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถนำหลักสูตร
ไปใช้อย่างถูกต้อง
5. ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนผู้บริหารควรมีการจัดระบบ
ให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียน และผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว
6. ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการควบคุม
ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอนเพื่อให้มีครูทำการสอน
นักเรียนทุกครั้ง
7. ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิดผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัด
ครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ ประจำวิชาไม่มาทำการสอน
8. ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการตอบแทนครู
ที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู
ปฏิบัติหน้าที่ได้สำเร็จ
9. ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสนับสนุนครู
ให้เข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของ โรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนประสบ
ความสำเร็จหรือตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
10. ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ
ประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียนครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

11. ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7
2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ
3. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ไม่เกิน 10 ปี ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

บรรณานุกรม

- กมลพร กลมเกลี้ยง. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู ในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- กฤตติการ์ งามอนเณก. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มโรงเรียนบางละมุง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กวี วงศ์พุดิ. (2550). *ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: พี.เค.อินเตอร์ปริ้นท์.
- กันยารัตน์ ศรีเนตร. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กิตติวรรณ แส่นโท. (2556). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกริกไกร เต็มมูล. (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการนิเทศ และการประเมินการสอนของครู*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2550). *ภาวะผู้นำ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ชลบุรี: กองบริการการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักกฤษ วงษ์ชาติ. (2551). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี*. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- จิรภา แดงขาว. (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูเครือข่ายเขานาบน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่. ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.*
- ชวรัช พรหมบ่อ. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย โรงเรียนอำเภอชาติตระการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม, 12(2), 20-31.*
- ชัยลักษณ์ รักษา สนั่น ฝ่ายแดง และอมรรวรรณ วงศ์โกมลเชษฐ์. (2552). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1. การค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- ชำนาญ ท้วมพงษ์. (2550). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ณัฐธินิชา พรธนะขาม. (2554). *ภาวะผู้นำในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ถวิล มาตรฐาน. (2544). *การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ: เสมอธรรม.*
- ชนิด มัชฌิมา. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของ หัวหน้ากลุ่มสาระใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 จังหวัดปราจีนบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ธราภรณ์ กลิ่นทอง. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ธวัช บุญยวมณี. (2550). *ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*

- ชัยธร เลิศนา. (2556). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2550). ภาวะผู้นำและผู้สำเร็จ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เซ็นทรัลเอ็กซ์เชลล์.
- บุญทิพย์ สุริยวงษ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับมาตรฐาน ระบบคุณภาพ ISO 9002 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญ. วิชาการ, 4(3), 65.
- ปรีฉัตร เล็กดวง. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียา วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สหมิตร ออฟเซท.
- ปลุตา เพ็งประสพ. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนเซนต์หลุยส์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมา เพ็งจรรุญ. (2556). การมีส่วนร่วมในการบริหารของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต ระยะของ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผกากรอง ศรีประไหม. (2558). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิกุลทอง พรหมสี. (2552). ความพึงพอใจของครูต่อการเป็นผู้นำของผู้บริหารสตรี โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี: มนตรี.
- วิรัตน์ ปานแก้ว. (2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษพิจิตร เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

- ลัดดาวรรณ นัคตาเทพ. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
สังกัดเมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิเชียร วิทษอุดม. (2550). *ภาวะผู้นำ Leadership ก้าวล้ำยุค* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2549). *การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์
- วิไลพร อภิบาลศรี. (2551). *ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายนครินทร์ อำเภอพัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระชาติ วิลาศรี. (2550). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. งานวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศรุดา ชัยสุวรรณ. (2552). *ผู้นำการศึกษากับการพัฒนาตน การพัฒนาคน การพัฒนางาน*.
กรุงเทพฯ: ทริปเปิ้ล เอ ก๊อปปี้.
- สมเกียรติ พละจิตต์. (2555). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนดีเด่น: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี
ฐานราก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมุท ข่านานู. (2553). *ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และปฏิบัติ*. ระยอง:
พี.เอส.การพิมพ์ระยอง.
- สรารุณี ศักดิ์. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. (2555). *รายงานผลการดำเนินงานปี 2555*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. (2559). *ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 7*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). *คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิริกร พลายงาม. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุขฤทัย จันทร์ทรงกรด. (2558). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 17*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมลพรรณ เกิดโมลี. (2550). *การศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อังสุมาลี บุญรอดอยู่. (2558). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อันธิยา ภูมิไธสง (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาคม มหามาตย์. (2551). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิเศษ โลก เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Anderson, C. A. D. (2000). *The importance of instructional leadership behavior as perceived by middle school teachers, middle school principals, and educational leadership Professors*. Ed.D. Dissertation, Faculty of Graduate School, University of Georgia.
- Blasé, J., & Blasé, J. (1999). *Empowering teachers: What successful principals do* (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Davis, G. A., & Thomas, M. A. (1989). *Effective school and effective teacher*. Boston: Allyn & Bacon.

- Dennerling, G. R. (1999). The middle school principal: An analysis of Instructional Leadership. *Dissertation Abstracts International*, 60(04), 98.
- Glickman, C. D. Godon, S. P., & Jovita, M. R. (2001). *Supervision and Instructional leadership a developmental approach*. 5. Boston: Allyn and Bacon.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principal. *The Elementary School Journal*, 86(2), 221-224.
- Heck, R. H. et al. (1990). Instructional leadership school a achievement validation of a causal model. *Educational Administration Quarterly*, 26(2), 110-122.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (1991). *Educational Administration: Theory Research and Practice*. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608-611.
- Likert, R. (1967). From production and employ centerness to system 1-4. *Journal of Management*, 37, 670-687.
- Mickey, B. H. (2000). *Instructional leadership: A vehicle for one urban principal to effective pedagogical restructuring in a Middle School*. Ed.D. Dissertation, Temple University.
- Nahavandi, A. (2000). *The art and science of leadership*. NJ: Prentice-Hall.
- Reid, K. (1988). *Towards the effective school*. Oxford: Basic Blackwell.
- Yamada, A. T. (2000). *Elementary school principals' perception of responsibilities and competencies of instructional leadership*. Ed.D Dissertation, Faculty Greduateschool. University of the Pacific Stockton, California.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ว. 648

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุขอ.เมืองจ.ชลบุรี 20131

28 ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายณัฐพล พัทณี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920476 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์
เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 7 โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.การดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ใน ขั้นตอนการสร้าง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของเครื่องมือของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิมสวัสดิ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ว. 649

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุขอ.เมืองจ.ชลบุรี 20131

28 ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย นายณัฐพล พัทณี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920476 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ. 6621.8/ว. 357

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุขอ.เมืองจ.ชลบุรี 20131

28 ธันวาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย นายฉัฐพล พัทณี นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 57920476 ได้รับความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยอยู่ในควบคุมดูแลของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ประยูร อิ่มสวาสดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

คำชี้แจง

แบบสอบถามงานวิจัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผู้ศึกษาขอความกรุณาจากท่านผู้ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง
มากที่สุด เพื่อผู้ศึกษาจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปเป็นภาพรวมทั้งหมด ไม่จำแนกรายบุคคล
ข้อมูลที่ได้ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ณัฐพล พันธ์นี้

นิติระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
สำหรับท่าน

1. ขนาดของสถานศึกษา

- ( ) สถานศึกษาขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 499 คน)
- ( ) สถานศึกษาขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 500-1,499 คน)
- ( ) สถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป)

2. ประสบการณ์ทำงานของครู

- ( ) ไม่เกิน 10 ปี
- ( ) มากกว่า 10-20 ปี
- ( ) มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ในสหวิทยาเขตวังบูรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติโดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ				
		5	4	3	2	1
ด้านการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน						
1.	โรงเรียนกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการ โดยให้บุคลากร ในโรงเรียนมีส่วนร่วม					
2.	ประเมินความต้องการของครูโดยใช้แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ ในการพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน					
3.	ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนในการพัฒนาเป้าหมาย ด้านวิชาการของโรงเรียน					
4.	พัฒนาเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการของโรงเรียนในทุกช่วงชั้น					
ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน						
5.	ประชุมชี้แจงเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียนให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					
6.	ผู้บริหารพบปะครูอย่างไม่เป็นทางการให้ครูทราบแนวปฏิบัติ หรือเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ				
		5	4	3	2	1
7.	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูในการพัฒนาเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของโรงเรียน					
8.	จัดทำโปสเตอร์หรือป้ายประกาศแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่งานด้านวิชาการของโรงเรียน					
ด้านการนิเทศ และประเมินผลด้านการสอน						
9.	สังเกตการณ์สอนอย่างไม่เป็นทางการอยู่เสมอ เช่น การเยี่ยมชมชั้นเรียน โดยใช้เวลานั้น ๆ และไม่มีการกำหนดล่วงหน้า โดยไม่มีการบันทึก					
10.	ชี้ให้เห็นถึงจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาในการสอนของครู					
11.	ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู ด้านการทำงานของนักเรียน หลังการสังเกตการสอน					
12.	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกันเพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน					
13.	บันทึกการนิเทศเพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอนของครูว่า สอดคล้องกับเป้าหมายด้วยวิชาการของโรงเรียน หรือไม่					
ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร						
14.	กำหนดตัวบุคคลในการประสานงาน ด้านการใช้หลักสูตรไว้ อย่างชัดเจน					
15.	ใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประกอบการตัดสินใจในการนำหลักสูตรไปใช้					
16.	ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร					
17.	กำกับ ดูแลการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแต่ละสาระการเรียนรู้					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ				
		5	4	3	2	1
ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน						
18.	พบครูเป็นรายบุคคลเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้านการเรียนของนักเรียน					
19.	ให้มีการวิเคราะห์แบบทดสอบเพื่อตรวจสอบจุดเด่น จุดด้อยทางด้านการเรียนของนักเรียน					
20.	ใช้ผลการทดสอบเพื่อการประเมินความก้าวหน้าตามเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน					
21.	จัดระบบให้มีการแจ้งผลการทดสอบทางการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบอย่างรวดเร็ว					
22.	ใช้ผลจากการทดสอบเพื่อจัดโครงการสอนพิเศษให้เหมาะสมกับนักเรียน เช่น การสอนซ่อม และการสอนเสริม					
ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน						
23.	ตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อดูว่าครูได้ใช้เวลาในการสอนที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนอย่างเต็มที่					
24.	ควบคุม ดูแลเกี่ยวกับการสอนแทน เมื่อครูประจำชั้น/ประจำวิชาไม่มาทำการสอน					
25.	กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เครื่องเสียง หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่อาจเป็นการรบกวนหรือขัดจังหวะ ในขณะที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด						
26.	ตรวจเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู และนักเรียนอย่างเต็มที่					
27.	จัดครูสอนแทน หรือให้ช่วยดูแลชั้นเรียนในกรณีที่ครูประจำชั้น/ประจำวิชาไม่มาทำการสอน					
28.	จัดสอนซ่อมเสริม หรือจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู						
29.	ยกย่องเชิดชูเกียรติคุณของครูที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยวิธีการต่าง ๆ					
30.	ส่งเสริมให้ครูแต่ละคนได้ใช้ความรู้ ความสามารถ และทักษะของตนได้อย่างเต็มศักยภาพ					
31.	ตอบแทนครูที่มีความสามารถพิเศษ ด้วยการให้ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ					
ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ						
32.	แจ้งข่าวสาร หรือเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพให้ครูได้ทราบอยู่เสมอ					
33.	สนับสนุนครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน					
34.	ส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูนำทักษะต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
35.	จัดให้มีการฝึกใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียน					
36.	เชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนแก่ครูอยู่เสมอ					
ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ						
37.	จัดตั้งคณะทำงานด้านวิชาการ เพื่อจัดทำ และพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานด้านการเรียนของนักเรียน					
38.	กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น หรือช่วงชั้น					
39.	ประกาศเกณฑ์ต่าง ๆ ทางด้านวิชาการให้นักเรียนครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ					

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมสภาพการเรียนรู้						
40.	ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีผลงานทางด้านวิชาการดีเด่น โดยการประกาศเกียรติคุณ หรือลงข่าวในวารสารของโรงเรียน					
41.	ประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีผลงานด้านวิชาการ หรือ มีพฤติกรรมในชั้นเรียนดีเด่นในที่ประชุมนักเรียน					
42.	ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ หรือนักเรียนที่น่าชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ด้วยการให้เข้าพบพร้อมด้วยผลงาน					
43.	สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียนตามโอกาสต่าง ๆ อยู่เสมอ					
44.	ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนอย่างสม่ำเสมอ					

ขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามงานวิจัยเป็นอย่างยิ่งไว้
ณ โอกาสนี้

นายณัฐพล พันธ์
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 23 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการ
 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.79	23	.75
2	.80	24	.80
3	.88	25	.91
4	.83	26	.83
5	.91	27	.90
6	.81	28	.80
7	.73	29	.79
8	.76	30	.91
9	.91	31	.82
10	.84	32	.80
11	.82	33	.78
12	.80	34	.90
13	.90	35	.79
14	.79	36	.83
15	.70	37	.77
16	.71	38	.90
17	.91	39	.87
18	.68	40	.89
19	.75	41	.78
20	.79	42	.65
21	.81	43	.76
22	.91	44	.82

หมายเหตุ รวมค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) = .99